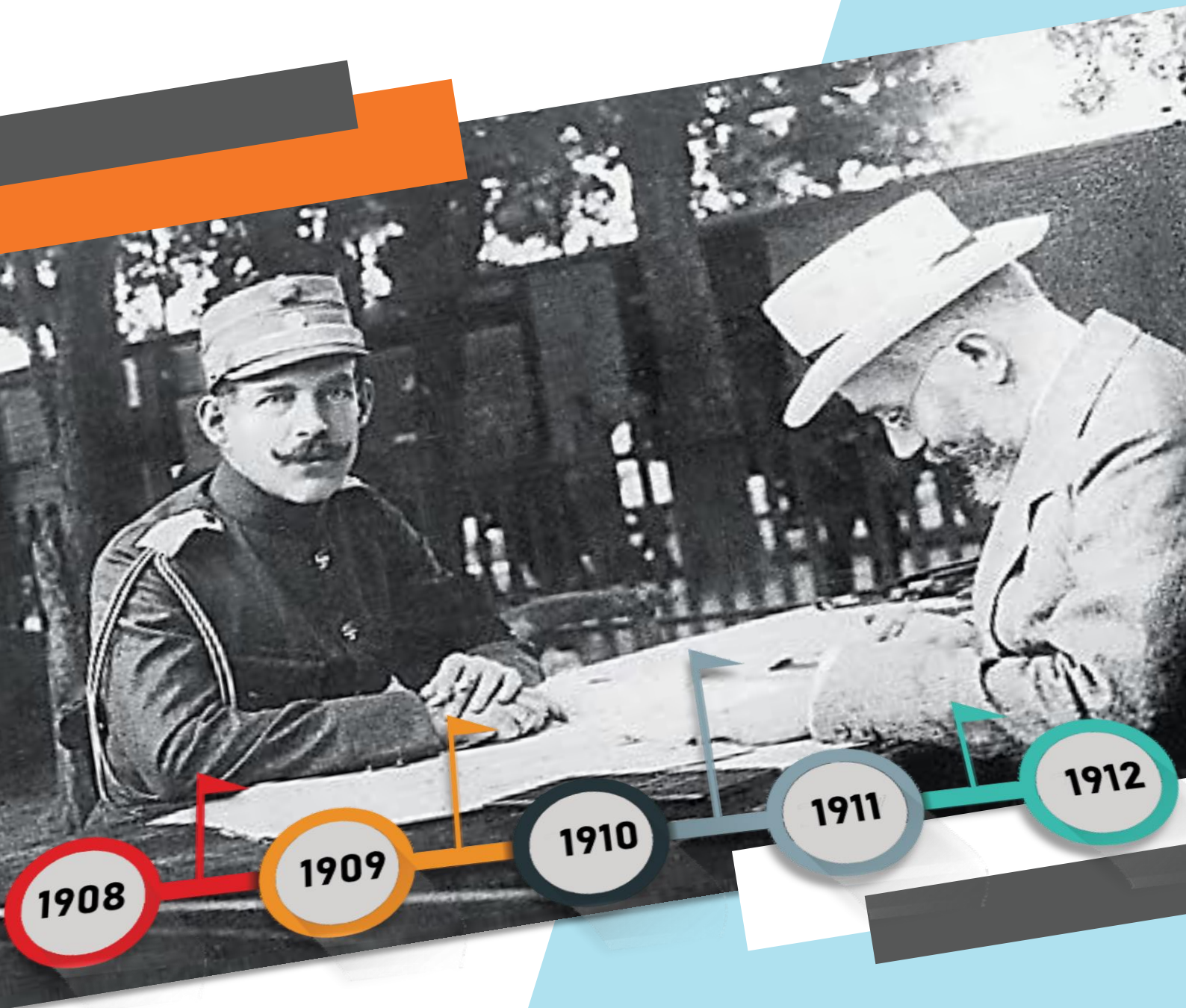

20
20

Νίκος Κακλαμάνος
Φιλόλογος

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

- πίνακες ανά ενότητα • συγκεντρωτικοί πίνακες
- με τη σειρά του σχολικού βιβλίου • σε απόλυτη χρονολογική σειρά • σύμφωνα με τη νέα ύλη •

Χρονολογικοί Πίνακες Ιστορίας Προσανατολισμού (υπό έκδοση)

Email: nrkaklamanos@gmail.com

Χρονολογικοί πίνακες Ιστορίας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών. 26 πίνακες ανά κεφάλαιο τόσο με τη σειρά του βιβλίου όσο και σε απόλυτη χρονική σειρά, καθώς και για το σύνολο της ύλης (μετά την περικοπή της).

Υποστηρικτικό υλικό για τις μαθήτριες και τους μαθητές της Γ' Λυκείου που μοχθούν σκληρά σε πολύ δύσκολες συνθήκες.

Το κείμενο στην παρούσα μορφή του είναι υπό έκδοση με την ίδια άδεια χρήσης.

Παρέχεται με άδεια **Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές**. Με άλλα λόγια, μην το «ανασυσκευάσετε» χωρίς άδεια, μην εμπορευτείτε αυτό που παρέχεται δωρεάν κι αν κάτι σας φάνηκε χρήσιμο και το υιοθετήσατε σε δουλειά σας, μην ξεχάσετε μια απλή αναφορά στο αρχικό κείμενο. Βεβαίως, και να μη γίνουν τα πράγματα έτσι, ούτε μπορούμε ούτε θέλουμε να σας κάνουμε ντα. Απλώς η αυτοδέσμευση σε δυο τρεις βασικούς κανόνες μάς κάνει όλους καλύτερους.

Η εμπειρία του πρώτου μήνα καραντίνας και τα θεαματικά αποτελέσματα της ενεργοποίησης και της συνεργασίας της εκπαιδευτικής κοινότητας ανέδειξαν τη σημασία του διαμοιρασμού των εκπαιδευτικών πόρων. Ας συνεχίσουμε να μοιραζόμαστε, ας συνεχίσουμε να χτίζουμε κοινότητες μάθησης. Άλλωστε «Είναι παιδιά πολλών ανθρώπων τα λόγια μας...».

Νίκος Κακλαμάνος

Περιεχόμενα

Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση	7

1. α. Η ελληνική οικονομία μετά την επανάσταση, β. Η ελληνική οικονομία κατά τον 19^ο αιώνα. Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....9
2. α. Η ελληνική οικονομία μετά την επανάσταση, β. Η ελληνική οικονομία κατά τον 19^ο αιώνα. Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....11
3. γ. Η ελληνική οικονομία κατά τον 20^ο αιώνα. Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....13
4. Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση: γ. Η ελληνική οικονομία κατά τον 20^ο αιώνα. Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....14
5. Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση. Συγκεντρωτικός χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....15
6. Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση. Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....18

Η διαμόρφωση και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα.....	21

1. Εξωτερικός προσανατολισμός και πελατειακές σχέσεις (1821-1843) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....23
2. Εξωτερικός προσανατολισμός και πελατειακές σχέσεις (1821-1843). Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....23
3. Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844-1880) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....24
4. Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844-1880) Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....24
5. Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....25
6. Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909) Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....25
7. Ανανέωση - διχασμός (1909-1922) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....26
8. Ανανέωση - διχασμός (1909-1922) Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....26
9. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....27
10. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936) Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....28
11. Η διαμόρφωση και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα. Συγκεντρωτικός χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....29
12. Η διαμόρφωση και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα. Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....31

Το Προσφυγικό Ζήτημα στην Ελλάδα (1821-1930)	35

1. Το προσφυγικό ζήτημα κατά την ελληνική επανάσταση (1821-1827). Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....37
2. Το προσφυγικό ζήτημα κατά την ελληνική επανάσταση (1821-1827). Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....37
3. Η αποκατάσταση των προσφύγων κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα (1833-1862). Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....38
4. Η αποκατάσταση των προσφύγων κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα (1833-1862). Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....38
5. Πρόσφυγες και αλυτρωτικά κινήματα κατά το 19^ο αιώνα. Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....39
6. Πρόσφυγες και αλυτρωτικά κινήματα κατά το 19^ο αιώνα. Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....39

Συγκεντρωτικοί Πίνακες	41

1. Συγκεντρωτικός χρονολογικός πίνακας όλης της ύλης με τη σειρά του σχολικού βιβλίου.....43
2. Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων όλης της ύλης με απόλυτη χρονολογική σειρά.....49

Λίστα πινάκων

Πίνακας 1	α. Η ελληνική οικονομία μετά την επανάσταση, β. Η ελληνική οικονομία κατά τον 19 ^ο αιώνα. Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....	10
Πίνακας 2	α. Η ελληνική οικονομία μετά την επανάσταση, β. Η ελληνική οικονομία κατά τον 19 ^ο αιώνα. Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....	12
Πίνακας 3	γ. Η ελληνική οικονομία κατά τον 20 ^ο αιώνα. Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου	13
Πίνακας 4	Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση: γ. Η ελληνική οικονομία κατά τον 20 ^ο αιώνα. Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....	14
Πίνακας 5	Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση. Συγκεντρωτικός χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....	17
Πίνακας 6	Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση. Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά	20
Πίνακας 7	Εξωτερικός προσανατολισμός και πελατειακές σχέσεις (1821-1843) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου	23
Πίνακας 8	Εξωτερικός προσανατολισμός και πελατειακές σχέσεις (1821-1843). Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....	23
Πίνακας 9	Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844-1880) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....	24
Πίνακας 10	Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844-1880) Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά ...	24
Πίνακας 11	Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....	25
Πίνακας 12	Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909) Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά	25
Πίνακας 13	Ανανέωση - διχασμός (1909-1922) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου	26
Πίνακας 14	Ανανέωση - διχασμός (1909-1922) Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....	27
Πίνακας 15	Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....	27
Πίνακας 16	Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936) Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....	28
Πίνακας 17	Η διαμόρφωση και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα. Συγκεντρωτικός χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....	31
Πίνακας 18	Η διαμόρφωση και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα. Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....	33
Πίνακας 19	Το προσφυγικό ζήτημα κατά την ελληνική επανάσταση (1821-1827). Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου	37
Πίνακας 20	Το προσφυγικό ζήτημα κατά την ελληνική επανάσταση (1821-1827). Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά	37
Πίνακας 21	Η αποκατάσταση των προσφύγων κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα (1833-1862). Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....	38
Πίνακας 22	Η αποκατάσταση των προσφύγων κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα (1833-1862). Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....	38
Πίνακας 23	Πρόσφυγες και αλυτρωτικά κινήματα κατά το 19 ^ο αιώνα. Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.....	39
Πίνακας 24	Πρόσφυγες και αλυτρωτικά κινήματα κατά το 19 ^ο αιώνα. Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά.....	39
Πίνακας 25	Συγκεντρωτικός χρονολογικός πίνακας όλης της ύλης με τη σειρά του σχολικού βιβλίου	48
Πίνακας 26	Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων όλης της ύλης με απόλυτη χρονολογική σειρά	53

Εικόνα 1 Έλληνες ναυτικοί στο μηχανοστάσιο ελληνικού ατμόπλοιου στα τέλη του 19^{ου} αιώνα (από το βιβλίο Ιστορίας της Γ' Γυμνασίου

Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση¹

¹ Ο επίσημος τίτλος για το «πορτοκαλί». Το ξέρατε, έτσι δεν είναι;

1. α. Η ελληνική οικονομία μετά την επανάσταση, β. Η ελληνική οικονομία κατά τον 19^ο αιώνα. Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.

Γεγονός	Ημερομηνία
Ενσωμάτωση Επτανήσων στην Ελλάδα	1864
Ενσωμάτωση Θεσσαλίας στην Ελλάδα	1881
Η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας ανέρχεται σε 15 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο	1828
Η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας ανέρχεται σε 43 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο	1911
Ναυτικός αποκλεισμός της Ελλάδας από τους Αγγλογάλλους, κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου	1854
Τα οικονομικά μεγέθη της χώρας, ο μικρός πληθυσμός, η περιορισμένη αγοραστική δυνατότητα των κατοίκων της, η απουσία παραγωγικών μονάδων μεγάλου μεγέθους καθήλωναν, σε ολόκληρο το _____ αιώνα, την εσωτερική εμπορική κίνηση σε πολύ χαμηλά επίπεδα	19 ^ο αιώνα
Όταν εξετάζουμε το εμπόριο της Ελλάδας μέχρι το _____, εννοούμε βασικά το εξωτερικό εμπόριο.	1913
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών της χώρας ήταν περίπου 36.000.000 χρυσές δραχμές	1851
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών αυξήθηκε στα 235.000.000 χρυσές δραχμές	1901
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών αυξήθηκε στα 315.000.000 χρυσές δραχμές	1911
Στη διάρκεια του _____ αιώνα, παρατηρήθηκε σημαντική ναυτιλιακή και εμπορική δραστηριότητα σε πολλές παραλιακές περιοχές του ελληνικού χώρου και σε νησιά.	18 ^ο αιώνα
Η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή	1774
Στη διάρκεια του _____ αιώνα, η ελληνική ναυτιλία, παρά τις περιόδους κρίσης που πέρασε και παρά τον ανταγωνισμό των υψηλού κόστους και τεχνικών απαιτήσεων ατμόπλοιων, ακολούθησε ανοδική πορεία.	19 ^ο αιώνα
Τα ελληνικά πλοία είχαν συνολική χωρητικότητα 100.000 τόνους	1840
Τα ελληνικά πλοία ξεπερνούσαν σε συνολική χωρητικότητα τους 300.000 τόνους	1866
Οι πρωτοβουλίες και οι συγκροτημένες προσπάθειες για την είσοδο της ελληνικής ναυτιλίας στην εποχή του ατμού ξεκίνησαν μετά _____ αιώνα.	τα μέσα του 19 ^{ου} αιώνα
Η παρουσία της ελληνικής ατμοπλοΐας άρχισε να γίνεται αισθητή μόλις _____ αιώνα	την τελευταία δεκαετία του 19 ^{ου} αιώνα
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 97 πλοία	1890
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 191 πλοία	1901
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 389 πλοία	1912
Ο ελληνικός εμπορικός στόλος είχε υποδιπλασιαστεί, σε σχέση με το 1914	1919
Νομοθετικές ρυθμίσεις για την οριστική αντιμετώπιση του προβλήματος της διανομής των εθνικών κτημάτων	1870-1871
Διανεμήθηκαν 2.650.000 στρέμματα με 370.000 παραχωρητήρια	1870-1911
Διανομή 600.000 στρεμμάτων εθνικών γαιών	1833-1870
Ενθάρρυνση της μεθοδικής εκμετάλλευσης των ορυχείων, με νομοθεσία που επέτρεπε την «εκχώρηση» μεταλλευτικών δικαιωμάτων με ευνοϊκούς όρους	Αρχές της δεκαετίας του 1860
Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας του Σουέζ	1869
Αρχίζει στο Λαύριο τις εργασίες της μία γαλλο-ιταλική εταιρεία (Σερπιέρι-Ρου) με στόχο την εξαγωγή μεταλλεύματος όχι μόνο από τα υπόγεια κοιτάσματα αλλά και από τις «σκωρίες», τα υλικά που είχαν συσσωρευτεί εκεί στη διάρκεια των αιώνων εκμετάλλευσης των ορυχείων κατά την αρχαιότητα.	1866
Η Ελλάδα γνωρίζει οικοδομική ανάπτυξη	Μετά τη δεκαετία του 1870
Οι αλυκές εξελίσσονται σε πηγή σημαντικών δημοσίων εσόδων	Τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα
Ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας	1841
Οι εργασίες της Εθνικής Τράπεζας εξαπλώθηκαν στην Ερμούπολη	1845
Οι εργασίες της Εθνικής Τράπεζας εξαπλώθηκαν στην Πάτρα	1846

Γεγονός	Ημερομηνία
Αρχίζουν να πολλαπλασιάζονται τα τραπεζικά και ασφαλιστικά ιδρύματα στη χώρα	Από τη δεκαετία του 1860
Ίδρυση Ιονικής Τράπεζας	1839
Σημειώνεται κάποιο κύμα ίδρυσης βιομηχανικών επιχειρήσεων, περισσότερων από εκατό, ενώ ταυτόχρονα παρατηρήθηκε κάποια τάση αύξησης του δυναμικού των ήδη υπαρχουσών μονάδων.	Γύρω στα 1870
Η κρατική δραστηριότητα στον τομέα των δημοσίων έργων ήταν μάλλον υποτονική	μέχρι τη δεκαετία του 1870
Η πύκνωση του οδικού δικτύου πέρασε στην πρώτη θέση των εθνικών και τοπικών προτεραιοτήτων	τέλος του 19ου αιώνα και αρχές του 20 ^{ου}
Η ελαιοκομία αποτελούσε μάλιστα για την αγροτική Ελλάδα ως _____ αιώνα	τα μέσα του 20 ^{ου} αιώνα
Έναρξη διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου	1881
Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου	1893
Ξεκινούν στην Ελλάδα οι σχετικές με την κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου συζητήσεις	ίσως το 1835
Η μόνη σιδηροδρομική γραμμή που είχε κατασκευαστεί στην Ελλάδα ήταν αυτή που συνέδεε την Αθήνα με τον Πειραιά	Μέχρι τη δεκαετία του 1880
Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας ολοκληρώθηκε σε τρεις δεκαετίες από το _____ και μετά	1880
Τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε το ελληνικό κράτος επιβράδυναν την κατασκευή του έργου στη δεκαετία του _____	1890
Ολοκλήρωση του σιδηροδρομικού δικτύου	1909
Άφιξη των Βαυαρών	1832
Οι Οθωνικές κυβερνήσεις αρνήθηκαν την αποπληρωμή των επαναστατικών δανείων, γεγονός που απομόνωσε τη χώρα από τις ευρωπαϊκές χρηματαγορές ως το _____	1861
Η αλλαγή των ρυθμών ανάπτυξης από τη δεκαετία του _____ και μετά, οδήγησε αναγκαστικά σε νέο δανεισμό	1860
Ο εξωτερικός δανεισμός διογκώθηκε κατά τη δεκαετία του _____	1880
Η πτώχευση της Ελλάδας	1893
Ο άτυχος ελληνοτουρκικός πόλεμος	1897
Η Διεθνής Επιτροπή ξεκινά τη λειτουργία της	1898
Το _____, παρά τα προβλήματα στο εξωτερικό ισοζύγιο πληρωμών εξαιτίας της σταφιδικής κρίσης και παρά το γεγονός ότι η αποπληρωμή των δανείων εξακολουθούσε να απορροφά το 1/3 των εθνικών εσόδων, τα δημόσια οικονομικά μπορούσαν να χαρακτηριστούν υγιή, οι προϋπολογισμοί ήταν ελαφρώς πλεονασματικοί και οι οικονομικές δυνατότητες του κράτους σαφώς αυξημένες.	1910
Μέσα σ' ένα κλίμα ανάπτυξης και υψηλών αποδόσεων που χαρακτήριζε τις ευρωπαϊκές οικονομίες μέχρι τη δεκαετία του _____, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες είχαν περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης στις αγορές των μεγάλων κρατών της Ανατολικής Μεσογείου.	1870
Κρητικές Επανάστασεις	1866-1869
Οι πρώτες δειλές ενδείξεις συνεργασίας του ελληνικού κράτους με τους Έλληνες ομογενείς	δεκαετία του 1870
Ευρωπαϊκή οικονομική κρίση που μείωσε τις αποδόσεις των ευρωπαϊκών κεφαλαίων και προκάλεσε τη μεταφορά τους προς τα ανατολικά, σε αναζήτηση επικερδών τοποθετήσεων	1873
Η συμπεριφορά των ομογενών κεφαλαιούχων γίνεται σταθερότερη	αρχές του 20 ^{ου} αιώνα

Πίνακας 1 α. Η ελληνική οικονομία μετά την επανάσταση, β. Η ελληνική οικονομία κατά τον 19^ο αιώνα. Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου.

2. α. Η ελληνική οικονομία μετά την επανάσταση, β. Η ελληνική οικονομία κατά τον 19^ο αιώνα. Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Στη διάρκεια του _____ αιώνα, παρατηρήθηκε σημαντική ναυτιλιακή και εμπορική δραστηριότητα σε πολλές παραλιακές περιοχές του ελληνικού χώρου και σε νησιά.	18 ^ο αιώνα
Η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή	1774
Τα οικονομικά μεγέθη της χώρας, ο μικρός πληθυσμός, η περιορισμένη αγοραστική δυνατότητα των κατοίκων της, η απουσία παραγωγικών μονάδων μεγάλου μεγέθους καθήλωναν, σε ολόκληρο το _____ αιώνα, την εσωτερική εμπορική κίνηση σε πολύ χαμηλά επίπεδα	19 ^ο αιώνα
Στη διάρκεια του _____ αιώνα, η ελληνική ναυτιλία, παρά τις περιόδους κρίσης που πέρασε και παρά τον ανταγωνισμό των υψηλού κόστους και τεχνικών απαιτήσεων ατμόπλοιων, ακολούθησε ανοδική πορεία.	19 ^ο αιώνα
Η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας ανέρχεται σε 15 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο	1828
Άφιξη των Βαυαρών	1832
Διανομή 600.000 στρεμμάτων εθνικών γαιών	1833-1870
Ξεκινούν στην Ελλάδα οι σχετικές με την κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου συζητήσεις	ίσως το 1835
Ίδρυση Ιονικής Τράπεζας	1839
Τα ελληνικά πλοία είχαν συνολική χωρητικότητα 100.000 τόνους	1840
Ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας	1841
Οι εργασίες της Εθνικής Τράπεζας εξαπλώθηκαν στην Ερμούπολη	1845
Οι εργασίες της Εθνικής Τράπεζας εξαπλώθηκαν στην Πάτρα	1846
Οι πρωτοβουλίες και οι συγκροτημένες προσπάθειες για την είσοδο της ελληνικής ναυτιλίας στην εποχή του ατμού ξεκίνησαν μετά _____ αιώνα.	τα μέσα του 19 ^{ου} αιώνα
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών της χώρας ήταν περίπου 36.000.000 χρυσές δραχμές	1851
Ναυτικός αποκλεισμός της Ελλάδας από τους Αγγλογάλλους, κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου	1854
Ενθάρρυνση της μεθοδικής εκμετάλλευσης των ορυχείων, με νομοθεσία που επέτρεπε την «εκχώρηση» μεταλλευτικών δικαιωμάτων με ευνοϊκούς όρους	Αρχές της δεκαετίας του 1860
Αρχίζουν να πολλαπλασιάζονται τα τραπεζικά και ασφαλιστικά ιδρύματα στη χώρα	Από τη δεκαετία του 1860
Η αλλαγή των ρυθμών ανάπτυξης από τη δεκαετία του ____ και μετά, οδήγησε αναγκαστικά σε νέο δανεισμό	1860
Οι Οθωνικές κυβερνήσεις αρνήθηκαν την αποπληρωμή των επαναστατικών δανείων, γεγονός που απομόνωσε τη χώρα από τις ευρωπαϊκές χρηματαγορές ως το _____	1861
Ενσωμάτωση Επτανήσων στην Ελλάδα	1864
Τα ελληνικά πλοία ξεπερνούσαν σε συνολική χωρητικότητα τους 300.000 τόνους	1866
Αρχίζει στο Λαύριο τις εργασίες της μία γαλλο-ιταλική εταιρεία (Σερπιέρι-Ρου) με στόχο την εξαγωγή μεταλλεύματος όχι μόνο από τα υπόγεια κοιτάσματα αλλά και από τις «σκωρίες», τα υλικά που είχαν συσσωρευτεί εκεί στη διάρκεια των αιώνων εκμετάλλευσης των ορυχείων κατά την αρχαιότητα.	1866
Κρητικές Επαναστάσεις	1866-1869
Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας του Σουέζ	1869
Νομοθετικές ρυθμίσεις για την οριστική αντιμετώπιση του προβλήματος της διανομής των εθνικών κτημάτων	1870-1871
Διανεμήθηκαν 2.650.000 στρέμματα με 370.000 παραχωρητήρια	1870-1911
Σημειώνεται κάποιο κύμα ίδρυσης βιομηχανικών επιχειρήσεων, περισσότερων από εκατό, ενώ ταυτόχρονα παρατηρήθηκε κάποια τάση αύξησης του δυναμικού των ήδη υπαρχουσών μονάδων.	Γύρω στα 1870
Η κρατική δραστηριότητα στον τομέα των δημοσίων έργων ήταν μάλλον υποτονική	μέχρι τη δεκαετία του 1870
Μέσα σ' ένα κλίμα ανάπτυξης και υψηλών αποδόσεων που χαρακτήριζε τις ευρωπαϊκές οικονομίες μέχρι τη δεκαετία του _____, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες είχαν περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης στις αγορές των μεγάλων κρατών της Ανατολικής Μεσογείου.	1870
Οι πρώτες δειλές ενδείξεις συνεργασίας του ελληνικού κράτους με τους Έλληνες ομογενείς	δεκαετία του 1870

Χρονολογικοί Πίνακες Ιστορίας Προσανατολισμού

Γεγονός	Ημερομηνία
Ευρωπαϊκή οικονομική κρίση που μείωσε τις αποδόσεις των ευρωπαϊκών κεφαλαίων και προκάλεσε τη μεταφορά τους προς τα ανατολικά, σε αναζήτηση επικερδών τοποθετήσεων	1873
Η Ελλάδα γνωρίζει οικοδομική ανάπτυξη	Μετά τη δεκαετία του 1870
Η μόνη σιδηροδρομική γραμμή που είχε κατασκευαστεί στην Ελλάδα ήταν αυτή που συνέδεε την Αθήνα με τον Πειραιά	Μέχρι τη δεκαετία του 1880
Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας ολοκληρώθηκε σε τρεις δεκαετίες από το _____ και μετά	1880
Ο εξωτερικός δανεισμός διογκώθηκε κατά τη δεκαετία του _____	1880
Ενσωμάτωση Θεσσαλίας στην Ελλάδα	1881
Έναρξη διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου	1881
Η παρουσία της ελληνικής ατμοπλοΐας άρχισε να γίνεται αισθητή μόλις _____ αιώνα	την τελευταία δεκαετία του 19 ^{ου} αιώνα
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 97 πλοία	1890
Οι αλυκές εξελίσσονται σε πηγή σημαντικών δημοσίων εσόδων	Τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα
Τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε το ελληνικό κράτος επιβράδυναν την κατασκευή του έργου στη δεκαετία του _____	1890
Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου	1893
Η πτώχευση της Ελλάδας	1893
Ο άτυχος ελληνοτουρκικός πόλεμος	1897
Η Διεθνής Επιτροπή ξεκινά τη λειτουργία της	1898
Η πύκνωση του οδικού δικτύου πέρασε στην πρώτη θέση των εθνικών και τοπικών προτεραιοτήτων	τέλος του 19 ^{ου} αιώνα και αρχές του 20 ^{ού}
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών αυξήθηκε στα 235.000.000 χρυσές δραχμές	1901
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 191 πλοία	1901
Η συμπεριφορά των ομογενών κεφαλαιούχων γίνεται σταθερότερη	αρχές του 20 ^{ού} αιώνα
Ολοκλήρωση του σιδηροδρομικού δικτύου	1909
Το _____, παρά τα προβλήματα στο εξωτερικό ισοζύγιο πληρωμών εξαιτίας της σταφιδικής κρίσης και παρά το γεγονός ότι η αποπληρωμή των δανείων εξακολουθούσε να απορροφά το 1/3 των εθνικών εσόδων, τα δημόσια οικονομικά μπορούσαν να χαρακτηριστούν υγιή, οι προϋπολογισμοί ήταν ελαφρώς πλεονασματικοί και οι οικονομικές δυνατότητες του κράτους σαφώς αυξημένες.	1910
Η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας ανέρχεται σε 43 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο	1911
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών αυξήθηκε στα 315.000.000 χρυσές δραχμές	1911
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 389 πλοία	1912
Όταν εξετάζουμε το εμπόριο της Ελλάδας μέχρι το _____, εννοούμε βασικά το εξωτερικό εμπόριο.	1913
Ο ελληνικός εμπορικός στόλος είχε υποδιπλασιαστεί, σε σχέση με το 1914	1919
Η ελonoσία αποτελούσε μάλιστα για την αγροτική Ελλάδα ως _____ αιώνα	τα μέσα του 20 ^{ού} αιώνα

Πίνακας 2 α. Η ελληνική οικονομία μετά την επανάσταση, β. Η ελληνική οικονομία κατά τον 19ο αιώνα. Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

3. γ. Η ελληνική οικονομία κατά τον 20^ο αιώνα. Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

Γεγονός	Ημερομηνία
Ο αγροτικός τομέας κυριαρχεί παραγωγικά αλλά και κοινωνικά στην ιστορία των ανθρώπινων κοινοτήτων ως τον ____	19 ^ο αιώνα
Επαναστατικός Αγώνας Ελλήνων	1821 - 1828
Ενσωμάτωση Επτανήσων	1864
Ενσωμάτωση Άρτας και Θεσσαλίας	1881
Ψήφιση νόμων, οι οποίοι επέτρεπαν στην εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση να απαλλοτριώνει μεγάλες εκτάσεις, ώστε να μπορεί να τις διανέμει σε ακτήμονες	1907
Η σύγκρουση στο χωριό Κιλελέρ	1910
Βαλκανικοί Πόλεμοι	1912 – 1913
Η Κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη αποφασίζει την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης	1917
Οι πρώτες σοσιαλιστικές ομάδες και εργατικές ομαδοποιήσεις εμφανίζονται στην Ελλάδα	Τέλος 19 ^{ου} αιώνα
Η πρώτη εργατική εξέγερση στο Λαύριο	1896
Εμφάνιση και κυριαρχία του «βενιζελισμού»	1910 – 1922
Το ____ τα έσοδα του προϋπολογισμού ήταν 240.000.000 και τα έξοδα μόνο 181.000.000 δραχμές	1911
Οι πρόοδοι της εθνικής οικονομίας ήταν εμφανείς	1910
Στην Ήπειρο δίπλα στους 166.000 Έλληνες, υπήρχαν, το ----, 38.000 μουσουλμάνοι, αλβανικής κυρίως καταγωγής, και μερικές χιλιάδες Εβραίοι	1914
Έκρηξη Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου	1914
Άσκοπη και δαπανηρή επιστράτευση	1915
Με την παρέμβαση των Συμμάχων η χώρα ενοποιείται κάτω από την κυριαρχία του Βενιζέλου	1917
Η φιλοσυμμαχική κυβέρνηση Βενιζέλου χάνει τις εκλογές	1920
Ο κρατικός ισολογισμός κλείνει με παθητικό	1918 και μετά
Τα δημοσιονομικά δεδομένα φτάνουν σε αδιέξοδο	Μάρτιος 1922
Επανάληψη πειράματος διχοτόμησης της δραχμής	1926
Οι θάνατοι από αρρώστιες, όπως η ελονοσία και η φυματίωση, πολλαπλασιάζονται	1923 και 1924
Μεσοπόλεμος	1919 – 1939
Κατασκευή φράγματος και τεχνητής λίμνης Μαραθώνα	1925
Τίθεται το ζήτημα δημιουργίας κεντρικής κρατικής τράπεζας	1927
Ιδρύεται η Τράπεζα της Ελλάδος	Μάιος 1927
Η Τράπεζα της Ελλάδος αρχίζει τη λειτουργία της	1928
Τελευταία κυβέρνηση Βενιζέλου	1928 – 1932
Οικονομική κρίση που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη	1929
Η οικονομική κρίση φτάνει στην Ελλάδα	1932
Η ελληνική κυβέρνηση δε μπορεί να αποφύγει την αναστολή μετατρεψιμότητας του εθνικού νομίσματος, καθώς και την αναστολή εξυπηρέτησης των εθνικών δανείων	Άνοιξη 1932
Ο Ιωάννης Μεταξάς καταλύει το κοινοβουλευτικό καθεστώς και επιβάλλει δικτατορία	4 Αυγούστου 1936

Πίνακας 3 γ. Η ελληνική οικονομία κατά τον 20ο αιώνα. Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

4. Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση: γ. Η ελληνική οικονομία κατά τον 20ο αιώνα. Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Επαναστατικός Αγώνας Ελλήνων	1821 - 1828
Ενσωμάτωση Επτανήσων	1864
Ενσωμάτωση Άρτας και Θεσσαλίας	1881
Η πρώτη εργατική εξέγερση στο Λαύριο	1896
Ο αγροτικός τομέας κυριαρχεί παραγωγικά αλλά και κοινωνικά στην ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών ως τον ____	19 ^ο αιώνα
Οι πρώτες σοσιαλιστικές ομάδες και εργατικές ομαδοποιήσεις εμφανίζονται στην Ελλάδα	Τέλος 19 ^{ου} αιώνα
Ψήφιση νόμων, οι οποίοι επέτρεπαν στην εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση να απαλλοτριώνει μεγάλες εκτάσεις, ώστε να μπορεί να τις διανέμει σε ακτήμονες	1907
Η σύγκρουση στο χωριό Κιλελέρ	1910
Εμφάνιση και κυριαρχία του «βενιζελισμού»	1910 – 1922
Οι πρόοδοι της εθνικής οικονομίας ήταν εμφανείς	1910
Το ____ τα έσοδα του προϋπολογισμού ήταν 240.000.000 και τα έξοδα μόνο 181.000.000 δραχμές	1911
Βαλκανικοί Πόλεμοι	1912 – 1913
Στην Ήπειρο δίπλα στους 166.000 Έλληνες, υπήρχαν, το ----, 38.000 μουσουλμάνοι, αλβανικής κυρίως καταγωγής, και μερικές χιλιάδες Εβραίοι	1914
Έκρηξη Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου	1914
Άσκοπη και δαπανηρή επιστράτευση	1915
Η Κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη αποφασίζει την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης	1917
Με την παρέμβαση των Συμμάχων η χώρα ενοποιείται κάτω από την κυριαρχία του Βενιζέλου	1917
Ο κρατικός ισολογισμός κλείνει με παθητικό	1918 και μετά
Μεσοπόλεμος	1919 – 1939
Η φιλοσυμμαχική κυβέρνηση Βενιζέλου χάνει τις εκλογές	1920
Τα δημοσιονομικά δεδομένα φτάνουν σε αδιέξοδο	Μάρτιος 1922
Οι θάνατοι από αρρώστιες, όπως η ελονοσία και η φυματίωση, πολλαπλασιάζονται	1923 και 1924
Κατασκευή φράγματος και τεχνητής λίμνης Μαραθώνα	1925
Επανάληψη πειράματος διχοτόμησης της δραχμής	1926
Τίθεται το ζήτημα δημιουργίας κεντρικής κρατικής τράπεζας	1927
Ιδρύεται η Τράπεζα της Ελλάδος	Μάιος 1927
Η Τράπεζα της Ελλάδος αρχίζει τη λειτουργία της	1928
Τελευταία κυβέρνηση Βενιζέλου	1928 – 1932
Οικονομική κρίση που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη	1929
Η οικονομική κρίση φτάνει στην Ελλάδα	1932
Η ελληνική κυβέρνηση δε μπορεί να αποφύγει την αναστολή μετατρεψιμότητας του εθνικού νομίσματος, καθώς και την αναστολή εξυπηρέτησης των εθνικών δανείων	Άνοιξη 1932
Ο Ιωάννης Μεταξάς καταλύει το κοινοβουλευτικό καθεστώς και επιβάλλει δικτατορία	4 Αυγούστου 1936

Πίνακας 4 Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση: γ. Η ελληνική οικονομία κατά τον 20ο αιώνα. Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

5. Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση. Συγκεντρωτικός χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

Γεγονός	Ημερομηνία
Ενσωμάτωση Επτανήσων στην Ελλάδα	1864
Ενσωμάτωση Θεσσαλίας στην Ελλάδα	1881
Η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας ανέρχεται σε 15 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο	1828
Η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας ανέρχεται σε 43 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο	1911
Ναυτικός αποκλεισμός της Ελλάδας από τους Αγγλογάλλους, κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου	1854
Τα οικονομικά μεγέθη της χώρας, ο μικρός πληθυσμός, η περιορισμένη αγοραστική δυνατότητα των κατοίκων της, η απουσία παραγωγικών μονάδων μεγάλου μεγέθους καθήλωναν, σε ολόκληρο το _____ αιώνα, την εσωτερική εμπορική κίνηση σε πολύ χαμηλά επίπεδα	19 ^ο αιώνα
Όταν εξετάζουμε το εμπόριο της Ελλάδας μέχρι το _____, εννοούμε βασικά το εξωτερικό εμπόριο.	1913
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών της χώρας ήταν περίπου 36.000.000 χρυσές δραχμές	1851
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών αυξήθηκε στα 235.000.000 χρυσές δραχμές	1901
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών αυξήθηκε στα 315.000.000 χρυσές δραχμές	1911
Στη διάρκεια του _____ αιώνα, παρατηρήθηκε σημαντική ναυτιλιακή και εμπορική δραστηριότητα σε πολλές παραλιακές περιοχές του ελληνικού χώρου και σε νησιά.	18 ^ο αιώνα
Η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή	1774
Στη διάρκεια του _____ αιώνα, η ελληνική ναυτιλία, παρά τις περιόδους κρίσης που πέρασε και παρά τον ανταγωνισμό των υψηλού κόστους και τεχνικών απαιτήσεων ατμόπλοιων, ακολούθησε ανοδική πορεία.	19 ^ο αιώνα
Τα ελληνικά πλοία είχαν συνολική χωρητικότητα 100.000 τόνους	1840
Τα ελληνικά πλοία ξεπερνούσαν σε συνολική χωρητικότητα τους 300.000 τόνους	1866
Οι πρωτοβουλίες και οι συγκροτημένες προσπάθειες για την είσοδο της ελληνικής ναυτιλίας στην ε-ποχή του ατμού ξεκίνησαν μετά _____ αιώνα.	τα μέσα του 19 ^{ου} αιώνα
Η παρουσία της ελληνικής ατμοπλοΐας άρχισε να γίνεται αισθητή μόλις _____ αιώνα	την τελευταία δε-καετία του 19 ^{ου} αιώνα
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 97 πλοία	1890
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 191 πλοία	1901
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 389 πλοία	1912
Ο ελληνικός εμπορικός στόλος είχε υποδιπλασιαστεί, σε σχέση με το 1914	1919
Νομοθετικές ρυθμίσεις για την οριστική αντιμετώπιση του προβλήματος της διανομής των εθνικών κτημάτων	1870-1871
Διανεμήθηκαν 2.650.000 στρέμματα με 370.000 παραχωρητήρια	1870-1911
Διανομή 600.000 στρεμμάτων εθνικών γαιών	1833-1870
Ενθάρρυνση της μεθοδικής εκμετάλλευσης των ορυχείων, με νομοθεσία που επέτρεπε την «εκχώ-ρηση» μεταλλευτικών δικαιωμάτων με ευνοϊκούς όρους	Αρχές της δεκαε-τίας του 1860
Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας του Σουέζ	1869
Αρχίζει στο Λαύριο τις εργασίες της μία γαλλο-ιταλική εταιρεία (Σερπιέρι-Ρου) με στόχο την εξαγωγή μεταλλεύματος όχι μόνο από τα υπόγεια κοιτάσματα αλλά και από τις «σκωρίες», τα υλικά που είχαν συσσωρευτεί εκεί στη διάρκεια των αιώνων εκμετάλλευσης των ορυχείων κατά την αρχαιότητα.	1866
Η Ελλάδα γνωρίζει οικοδομική ανάπτυξη	Μετά τη δεκαετία του 1870
Οι αλυκές εξελίσσονται σε πηγή σημαντικών δημοσίων εσόδων	Τελευταίες δεκαε-τίες του 19ου αιώνα
Ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας	1841
Οι εργασίες της Εθνικής Τράπεζας εξαπλώθηκαν στην Ερμούπολη	1845
Οι εργασίες της Εθνικής Τράπεζας εξαπλώθηκαν στην Πάτρα	1846
Αρχίζουν να πολλαπλασιάζονται τα τραπεζικά και ασφαλιστικά ιδρύματα στη χώρα	Από τη δεκαετία του 1860
Ίδρυση Ιονικής Τράπεζας	1839

Γεγονός	Ημερομηνία
Σημειώνεται κάποιο κύμα ίδρυσης βιομηχανικών επιχειρήσεων, περισσότερων από εκατό, ενώ ταυτόχρονα παρατηρήθηκε κάποια τάση αύξησης του δυναμικού των ήδη υπαρχουσών μονάδων.	Γύρω στα 1870
Η κρατική δραστηριότητα στον τομέα των δημοσίων έργων ήταν μάλλον υποτονική	μέχρι τη δεκαετία του 1870
Η πύκνωση του οδικού δικτύου πέρασε στην πρώτη θέση των εθνικών και τοπικών προτεραιοτήτων	τέλος του 19ου αιώνα και αρχές του 20 ^{ου}
Η ελonoσία αποτελούσε μάλιστα για την αγροτική Ελλάδα ως _____ αιώνα	τα μέσα του 20 ^{ου} αιώνα
Έναρξη διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου	1881
Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου	1893
Ξεκινούν στην Ελλάδα οι σχετικές με την κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου συζητήσεις	ίσως το 1835
Η μόνη σιδηροδρομική γραμμή που είχε κατασκευαστεί στην Ελλάδα ήταν αυτή που συνέδεε την Αθήνα με τον Πειραιά	Μέχρι τη δεκαετία του 1880
Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας ολοκληρώθηκε σε τρεις δεκαετίες από το _____ και μετά	1880
Τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε το ελληνικό κράτος επιβράδυναν την κατασκευή του έργου στη δεκαετία του _____	1890
Ολοκλήρωση του σιδηροδρομικού δικτύου	1909
Άφιξη των Βαυαρών	1832
Οι Οθωνικές κυβερνήσεις αρνήθηκαν την αποπληρωμή των επαναστατικών δανείων, γεγονός που απομόνωσε τη χώρα από τις ευρωπαϊκές χρηματαγορές ως το _____	1861
Η αλλαγή των ρυθμών ανάπτυξης από τη δεκαετία του _____ και μετά, οδήγησε αναγκαστικά σε νέο δανεισμό	1860
Ο εξωτερικός δανεισμός διογκώθηκε κατά τη δεκαετία του _____	1880
Η πτώχευση της Ελλάδας	1893
Ο άτυχος ελληνοτουρκικός πόλεμος	1897
Η Διεθνής Επιτροπή ξεκινά τη λειτουργία της	1898
Το _____, παρά τα προβλήματα στο εξωτερικό ισοζύγιο πληρωμών εξαιτίας της σταφιδικής κρίσης και παρά το γεγονός ότι η αποπληρωμή των δανείων εξακολουθούσε να απορροφά το 1/3 των εθνικών εσόδων, τα δημόσια οικονομικά μπορούσαν να χαρακτηριστούν υγιή, οι προϋπολογισμοί ήταν ελαφρώς πλεονασματικοί και οι οικονομικές δυνατότητες του κράτους σαφώς αυξημένες.	1910
Μέσα σ' ένα κλίμα ανάπτυξης και υψηλών αποδόσεων που χαρακτήριζε τις ευρωπαϊκές οικονομίες μέχρι τη δεκαετία του _____, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες είχαν περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης στις αγορές των μεγάλων κρατών της Ανατολικής Μεσογείου.	1870
Κρητικές Επανάστασεις	1866-1869
Οι πρώτες δειλές ενδείξεις συνεργασίας του ελληνικού κράτους με τους Έλληνες ομογενείς	δεκαετία του 1870
Ευρωπαϊκή οικονομική κρίση που μείωσε τις αποδόσεις των ευρωπαϊκών κεφαλαίων και προκάλεσε τη μεταφορά τους προς τα ανατολικά, σε αναζήτηση επικερδών τοποθετήσεων	1873
Η συμπεριφορά των ομογενών κεφαλαιούχων γίνεται σταθερότερη	αρχές του 20 ^{ου} αιώνα
Ο αγροτικός τομέας κυριαρχεί παραγωγικά αλλά και κοινωνικά στην ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών ως τον _____	19 ^ο αιώνα
Επαναστατικός Αγώνας Ελλήνων	1821 - 1828
Ενσωμάτωση Επτανήσων	1864
Ενσωμάτωση Άρτας και Θεσσαλίας	1881
Ψήφιση νόμων, οι οποίοι επέτρεπαν στην εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση να απαλλοτριώνει μεγάλες εκτάσεις, ώστε να μπορεί να τις διανέμει σε ακτήμονες	1907
Η σύγκρουση στο χωριό Κιλελέρ	1910
Βαλκανικοί Πόλεμοι	1912 – 1913
Η Κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη αποφασίζει την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης	1917
Οι πρώτες σοσιαλιστικές ομάδες και εργατικές ομαδοποιήσεις εμφανίζονται στην Ελλάδα	Τέλος 19 ^{ου} αιώνα
Η πρώτη εργατική εξέγερση στο Λαύριο	1896

Γεγονός	Ημερομηνία
Εμφάνιση και κυριαρχία του «βενιζελισμού»	1910 – 1922
Το _____ τα έσοδα του προϋπολογισμού ήταν 240.000.000 και τα έξοδα μόνο 181.000.000 δραχμές	1911
Οι πρόοδοι της εθνικής οικονομίας ήταν εμφανείς	1910
Στην Ήπειρο δίπλα στους 166.000 Έλληνες, υπήρχαν, το -----, 38.000 μουσουλμάνοι, αλβανικής κυρίως καταγωγής, και μερικές χιλιάδες Εβραίοι	1914
Έκρηξη Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου	1914
Άσκοπη και δαπανηρή επιστράτευση	1915
Με την παρέμβαση των Συμμάχων η χώρα ενοποιείται κάτω από την κυριαρχία του Βενιζέλου	1917
Η φιλοσυμμαχική κυβέρνηση Βενιζέλου χάνει τις εκλογές	1920
Ο κρατικός ισολογισμός κλείνει με παθητικό	1918 και μετά
Τα δημοσιονομικά δεδομένα φτάνουν σε αδιέξοδο	Μάρτιος 1922
Επανάληψη πειράματος διχοτόμησης της δραχμής	1926
Οι θάνατοι από αρρώστιες, όπως η ελονοσία και η φυματίωση, πολλαπλασιάζονται	1923 και 1924
Μεσοπόλεμος	1919 – 1939
Κατασκευή φράγματος και τεχνητής λίμνης Μαραθώνα	1925
Τίθεται το ζήτημα δημιουργίας κεντρικής κρατικής τράπεζας	1927
Ιδρύεται η Τράπεζα της Ελλάδος	Μάιος 1927
Η Τράπεζα της Ελλάδος αρχίζει τη λειτουργία της	1928
Τελευταία κυβέρνηση Βενιζέλου	1928 – 1932
Οικονομική κρίση που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη	1929
Η οικονομική κρίση φτάνει στην Ελλάδα	1932
Η ελληνική κυβέρνηση δε μπορεί να αποφύγει την αναστολή μετατρεψιμότητας του εθνικού νομίσματος, καθώς και την αναστολή εξυπηρέτησης των εθνικών δανείων	Άνοιξη 1932
Ο Ιωάννης Μεταξάς καταλύει το κοινοβουλευτικό καθεστώς και επιβάλλει δικτατορία	4 Αυγούστου 1936

Πίνακας 5 Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση. Συγκεντρωτικός χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

6. Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση. Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Στη διάρκεια του _____ αιώνα, παρατηρήθηκε σημαντική ναυτιλιακή και εμπορική δραστηριότητα σε πολλές παραλιακές περιοχές του ελληνικού χώρου και σε νησιά.	18 ^{ου} αιώνα
Η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή	1774
Τα οικονομικά μεγέθη της χώρας, ο μικρός πληθυσμός, η περιορισμένη αγοραστική δυνατότητα των κατοίκων της, η απουσία παραγωγικών μονάδων μεγάλου μεγέθους καθήλωναν, σε ολόκληρο το _____ αιώνα, την εσωτερική εμπορική κίνηση σε πολύ χαμηλά επίπεδα	19 ^ο αιώνα
Στη διάρκεια του _____ αιώνα, η ελληνική ναυτιλία, παρά τις περιόδους κρίσης που πέρασε και παρά τον ανταγωνισμό των υψηλού κόστους και τεχνικών απαιτήσεων ατμόπλοιων, ακολούθησε ανοδική πορεία.	19 ^{ου} αιώνα
Επαναστατικός Αγώνας Ελλήνων	1821 - 1828
Η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας ανέρχεται σε 15 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο	1828
Άφιξη των Βαυαρών	1832
Διανομή 600.000 στρεμμάτων εθνικών γαιών	1833-1870
Ξεκινούν στην Ελλάδα οι σχετικές με την κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου συζητήσεις	ίσως το 1835
Ίδρυση Ιονικής Τράπεζας	1839
Τα ελληνικά πλοία είχαν συνολική χωρητικότητα 100.000 τόνους	1840
Ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας	1841
Οι εργασίες της Εθνικής Τράπεζας εξαπλώθηκαν στην Ερμούπολη	1845
Οι εργασίες της Εθνικής Τράπεζας εξαπλώθηκαν στην Πάτρα	1846
Οι πρωτοβουλίες και οι συγκροτημένες προσπάθειες για την είσοδο της ελληνικής ναυτιλίας στην ε-ποχή του ατμού ξεκίνησαν μετά _____ αιώνα.	τα μέσα του 19ου αιώνα
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών της χώρας ήταν περίπου 36.000.000 χρυσές δραχμές	1851
Ναυτικός αποκλεισμός της Ελλάδας από τους Αγγλογάλλους, κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου	1854
Η αλλαγή των ρυθμών ανάπτυξης από τη δεκαετία του ____ και μετά, οδήγησε αναγκαστικά σε νέο δανεισμό	1860
Αρχίζουν να πολλαπλασιάζονται τα τραπεζικά και ασφαλιστικά ιδρύματα στη χώρα	Από τη δεκαετία του 1860
Ενθάρρυνση της μεθοδικής εκμετάλλευσης των ορυχείων, με νομοθεσία που επέτρεπε την «εκχώρηση» μεταλλευτικών δικαιωμάτων με ευνοϊκούς όρους	Αρχές της δεκαετίας του 1860
Οι Οθωνικές κυβερνήσεις αρνήθηκαν την αποπληρωμή των επαναστατικών δανείων, γεγονός που απομόνωσε τη χώρα από τις ευρωπαϊκές χρηματαγορές ως το _____	1861
Ενσωμάτωση Επτανήσων στην Ελλάδα	1864
Ενσωμάτωση Επτανήσων	1864
Τα ελληνικά πλοία ξεπερνούσαν σε συνολική χωρητικότητα τους 300.000 τόνους	1866
Αρχίζει στο Λαύριο τις εργασίες της μία γαλλο-ιταλική εταιρεία (Σερπιέρι-Ρου) με στόχο την εξαγωγή μεταλλεύματος όχι μόνο από τα υπόγεια κοιτάσματα αλλά και από τις «σκωρίες», τα υλικά που είχαν συσσωρευτεί εκεί στη διάρκεια των αιώνων εκμετάλλευσης των ορυχείων κατά την αρχαιότητα.	1866
Κρητικές Επαναστάσεις	1866-1869
Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας του Σουέζ	1869
Μέσα σ' ένα κλίμα ανάπτυξης και υψηλών αποδόσεων που χαρακτήριζε τις ευρωπαϊκές οικονομίες μέχρι τη δεκαετία του _____, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες είχαν περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης στις αγορές των μεγάλων κρατών της Ανατολικής Μεσογείου.	1870
Νομοθετικές ρυθμίσεις για την οριστική αντιμετώπιση του προβλήματος της διανομής των εθνικών κτημάτων	1870-1871
Διανεμήθηκαν 2.650.000 στρέμματα με 370.000 παραχωρητήρια	1870-1911

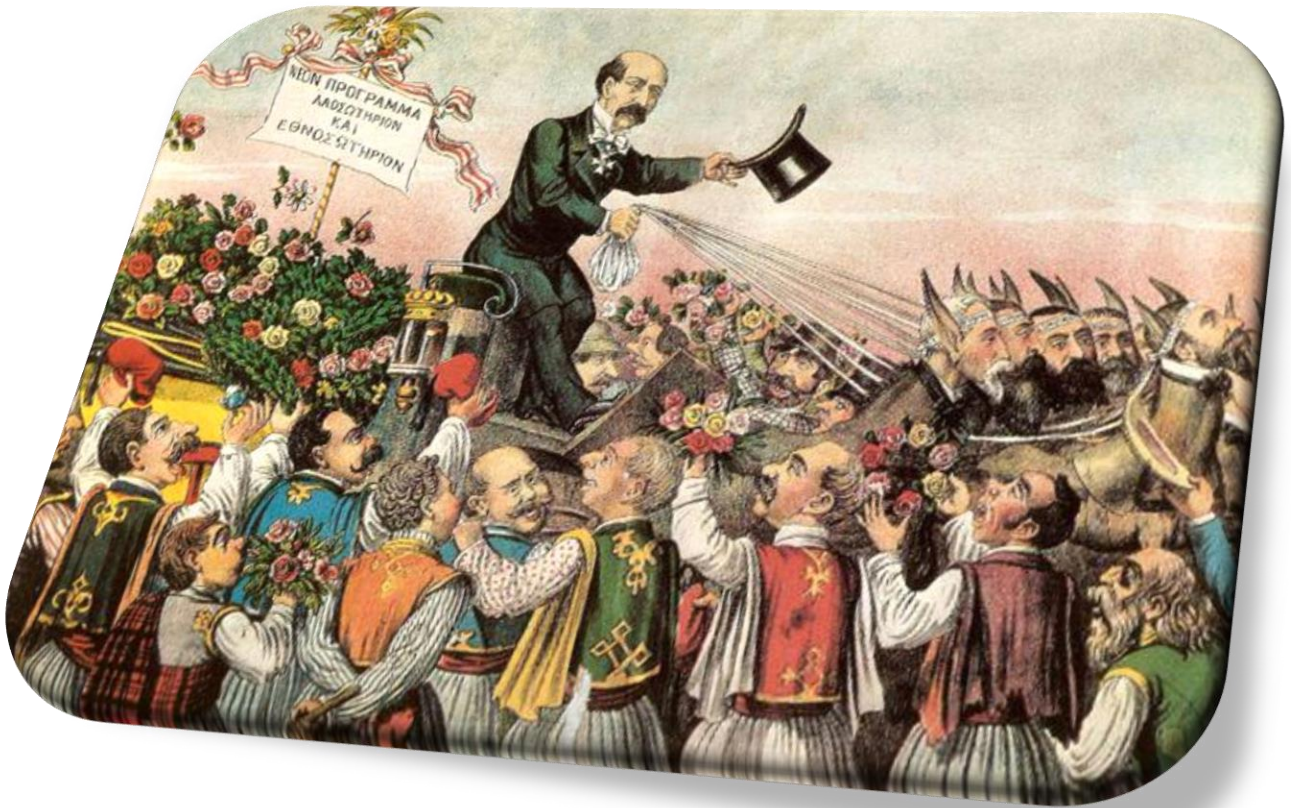
Γεγονός	Ημερομηνία
Σημειώνεται κάποιο κύμα ίδρυσης βιομηχανικών επιχειρήσεων, περισσότερων από εκατό, ενώ ταυτόχρονα παρατηρήθηκε κάποια τάση αύξησης του δυναμικού των ήδη υπαρχουσών μονάδων.	Γύρω στα 1870
Η κρατική δραστηριότητα στον τομέα των δημοσίων έργων ήταν μάλλον υποτονική	μέχρι τη δεκαετία του 1870
Οι πρώτες δειλές ενδείξεις συνεργασίας του ελληνικού κράτους με τους Έλληνες ομογενείς	δεκαετία του 1870
Ευρωπαϊκή οικονομική κρίση που μείωσε τις αποδόσεις των ευρωπαϊκών κεφαλαίων και προκάλεσε τη μεταφορά τους προς τα ανατολικά, σε αναζήτηση επικερδών τοποθετήσεων	1873
Η Ελλάδα γνωρίζει οικοδομική ανάπτυξη	Μετά τη δεκαετία του 1870
Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας ολοκληρώθηκε σε τρεις δεκαετίες από το _____ και μετά	1880
Ο εξωτερικός δανεισμός διογκώθηκε κατά τη δεκαετία του _____	1880
Η μόνη σιδηροδρομική γραμμή που είχε κατασκευαστεί στην Ελλάδα ήταν αυτή που συνέδεε την Αθήνα με τον Πειραιά	Μέχρι τη δεκαετία του 1880
Ενσωμάτωση Θεσσαλίας στην Ελλάδα	1881
Έναρξη διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου	1881
Ενσωμάτωση Άρτας και Θεσσαλίας	1881
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 97 πλοία	1890
Τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε το ελληνικό κράτος επιβράδυναν την κατασκευή του έργου στη δεκαετία του _____	1890
Οι αλυκές εξελίσσονται σε πηγή σημαντικών δημοσίων εσόδων	Τελευταίες δεκαετίες του 19 ^{ου} αιώνα
Η παρουσία της ελληνικής ατμοπλοΐας άρχισε να γίνεται αισθητή μόλις _____ αιώνα	την τελευταία δεκαετία του 19 ^{ου} αιώνα
Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου	1893
Η πτώχευση της Ελλάδας	1893
Η πρώτη εργατική εξέγερση στο Λαύριο	1896
Ό άτυχος ελληνοτουρκικός πόλεμος	1897
Η Διεθνής Επιτροπή ξεκινά τη λειτουργία της	1898
Η πύκνωση του οδικού δικτύου πέρασε στην πρώτη θέση των εθνικών και τοπικών προτεραιοτήτων	τέλος του 19 ^{ου} αιώνα και αρχές του 20 ^{ου}
Ο αγροτικός τομέας κυριαρχεί παραγωγικά αλλά και κοινωνικά στην ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών ως τον _____	19ο αιώνα
Οι πρώτες σοσιαλιστικές ομάδες και εργατικές ομαδοποιήσεις εμφανίζονται στην Ελλάδα	Τέλος 19ου αιώνα
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών αυξήθηκε στα 235.000.000 χρυσές δραχμές	1901
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 191 πλοία	1901
Ψήφιση νόμων, οι οποίοι επέτρεπαν στην εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση να απαλλοτριώνει μεγάλες εκτάσεις, ώστε να μπορεί να τις διανέμει σε ακτήμονες	1907
Η συμπεριφορά των ομογενών κεφαλαιούχων γίνεται σταθερότερη	αρχές του 20 ^{ου} αιώνα
Ολοκλήρωση του σιδηροδρομικού δικτύου	1909
Το _____, παρά τα προβλήματα στο εξωτερικό ισοζύγιο πληρωμών εξαιτίας της σταφιδικής κρίσης και παρά το γεγονός ότι η αποπληρωμή των δανείων εξακολουθούσε να απορροφά το 1/3 των εθνικών εσόδων, τα δημόσια οικονομικά μπορούσαν να χαρακτηριστούν υγιή, οι προϋπολογισμοί ήταν ελαφρώς πλεονασματικοί και οι οικονομικές δυνατότητες του κράτους σαφώς αυξημένες.	1910
Η σύγκρουση στο χωριό Κιλελέρ	1910
Οι πρόοδοι της εθνικής οικονομίας ήταν εμφανείς	1910

Γεγονός	Ημερομηνία
Εμφάνιση και κυριαρχία του «βενιζελισμού»	1910 – 1922
Η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας ανέρχεται σε 43 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο	1911
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών αυξήθηκε στα 315.000.000 χρυσές δραχμές	1911
Το _____ τα έσοδα του προϋπολογισμού ήταν 240.000.000 και τα έξοδα μόνο 181.000.000 δραχμές	1911
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 389 πλοία	1912
Βαλκανικοί Πόλεμοι	1912 – 1913
Όταν εξετάζουμε το εμπόριο της Ελλάδας μέχρι το _____, εννοούμε βασικά το εξωτερικό εμπόριο.	1913
Στην Ήπειρο δίπλα στους 166.000 Έλληνες, υπήρχαν, το -----, 38.000 μουσουλμάνοι, αλβανικής κυρίως καταγωγής, και μερικές χιλιάδες Εβραίοι	1914
Έκρηξη Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου	1914
Άσκοπη και δαπανηρή επιστράτευση	1915
Η Κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη αποφασίζει την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης	1917
Με την παρέμβαση των Συμμάχων η χώρα ενοποιείται κάτω από την κυριαρχία του Βενιζέλου	1917
Ο κρατικός ισολογισμός κλείνει με παθητικό	1918 και μετά
Ο ελληνικός εμπορικός στόλος είχε υποδιπλασιαστεί, σε σχέση με το 1914	1919
Μεσοπόλεμος	1919 – 1939
Η φιλοσυμμαχική κυβέρνηση Βενιζέλου χάνει τις εκλογές	1920
Τα δημοσιονομικά δεδομένα φτάνουν σε αδιέξοδο	Μάρτιος 1922
Οι θάνατοι από αρρώστιες, όπως η ελονοσία και η φυματίωση, πολλαπλασιάζονται	1923 και 1924
Κατασκευή φράγματος και τεχνητής λίμνης Μαραθώνα	1925
Επανάληψη πειράματος διχοτόμησης της δραχμής	1926
Τίθεται το ζήτημα δημιουργίας κεντρικής κρατικής τράπεζας	1927
Ιδρύεται η Τράπεζα της Ελλάδος	Μάιος 1927
Η Τράπεζα της Ελλάδος αρχίζει τη λειτουργία της	1928
Τελευταία κυβέρνηση Βενιζέλου	1928 – 1932
Οικονομική κρίση που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη	1929
Η οικονομική κρίση φτάνει στην Ελλάδα	1932
Η ελληνική κυβέρνηση δε μπορεί να αποφύγει την αναστολή μετατρεψιμότητας του εθνικού νομίσματος, καθώς και την αναστολή εξυπηρέτησης των εθνικών δανείων	Άνοιξη 1932
Ο Ιωάννης Μεταξάς καταλύει το κοινοβουλευτικό καθεστώς και επιβάλλει δικτατορία	4 Αυγούστου 1936
Η ελονοσία αποτελούσε μάλιστα για την αγροτική Ελλάδα ως _____ αιώνα	τα μέσα του 20 ^{ου} αιώνα

Πίνακας 6 Από την αγροτική οικονομία στην αστικοποίηση. Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Εικόνα 2 Ο Χαρίλαος Τρικούπης και οι εκλογές του 1887

Η διαμόρφωση και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα

1. Εξωτερικός προσανατολισμός και πελατειακές σχέσεις (1821-1843) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

Γεγονός	Ημερομηνία
Στην Πελοπόννησο, κατά την περίοδο _____, αναπτύχθηκαν δύο μεγάλα δίκτυα πατρωνίας, στην κορυφή των οποίων βρίσκονταν οικογένειες προκρίτων.	1715-1821
«Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδάουρου	1822
Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρους	1823
Ο διχασμός εξελίχθηκε σε εμφύλιο πόλεμο κατά το πρώτο εξάμηνο του _____	1824
Το δεύτερο εξάμηνο του _____ δημιουργήθηκαν νέα αντιμαχόμενα στρατόπεδα, τα οποία συγκροτήθηκαν με τοπικιστικά κριτήρια.	1824
Κατά το _____, άρχισε να διαμορφώνεται το μελλοντικό αγγλικό (υπό τον Μαυροκορδάτο) και το γαλλικό (υπό τον Κωλέττη) κόμμα.	1825
Οι ηγέτες και οι οπαδοί του αγγλικού κόμματος ξεκινούσαν από τη σκέψη που είχε ωριμάσει από τις αρχές της δεκαετίας του _____, ότι ένα ελληνικό κράτος θα μπορούσε να ιδρυθεί και να έχει ασφαλή σύνορα μόνο με την υποστήριξη της Αγγλίας.	1820
Ο Κωλέττης διατύπωσε με σαφήνεια στην Εθνοσυνέλευση τη «Μεγάλη Ιδέα»	1844

Πίνακας 7 Εξωτερικός προσανατολισμός και πελατειακές σχέσεις (1821-1843) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

2. Εξωτερικός προσανατολισμός και πελατειακές σχέσεις (1821-1843). Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Στην Πελοπόννησο, κατά την περίοδο _____, αναπτύχθηκαν δύο μεγάλα δίκτυα πατρωνίας, στην κορυφή των οποίων βρίσκονταν οικογένειες προκρίτων.	1715-1821
Οι ηγέτες και οι οπαδοί του αγγλικού κόμματος ξεκινούσαν από τη σκέψη που είχε ωριμάσει από τις αρχές της δεκαετίας του _____, ότι ένα ελληνικό κράτος θα μπορούσε να ιδρυθεί και να έχει ασφαλή σύνορα μόνο με την υποστήριξη της Αγγλίας.	1820
«Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδάουρου	1822
Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρους	1823
Ο διχασμός εξελίχθηκε σε εμφύλιο πόλεμο κατά το πρώτο εξάμηνο του _____	1824
Το δεύτερο εξάμηνο του _____ δημιουργήθηκαν νέα αντιμαχόμενα στρατόπεδα, τα οποία συγκροτήθηκαν με τοπικιστικά κριτήρια.	1824
Κατά το _____, άρχισε να διαμορφώνεται το μελλοντικό αγγλικό (υπό τον Μαυροκορδάτο) και το γαλλικό (υπό τον Κωλέττη) κόμμα.	1825
Ο Κωλέττης διατύπωσε με σαφήνεια στην Εθνοσυνέλευση τη «Μεγάλη Ιδέα»	1844

Πίνακας 8 Εξωτερικός προσανατολισμός και πελατειακές σχέσεις (1821-1843). Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

3. Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844-1880) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

Γεγονός	Ημερομηνία
Χειραφέτηση και αναμόρφωση	1844 – 1880
Επανάσταση για την παραχώρηση του πρώτου Συντάγματος στο ελεύθερο ελληνικό κράτος	3 Σεπτεμβρίου 1843
Εργασίες Εθνοσυνέλευσης για την ψήφιση του Α΄ Ελληνικού Συντάγματος	1843 – 1844
Ικανοποιούνται όλα τα αιτήματα του ρωσικού κόμματος	1844 – 1864
Ο Κωλέττης κατέχει πέντε από τα επτά υπουργεία της κυβέρνησης	1846-1847
Θάνατος Κωλέττη	1847
Κριμαϊκός Πόλεμος	1853 – 1856
Η δυσaréσκεια μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού λόγω της οικονομικής δυσπραγίας και της δυσλειτουργίας του πολιτικού συστήματος οδηγεί στη συγκρότηση αντιπολιτευτικών ομίλων	Τέλη δεκαετίας 1850
Εξέγερση με αίτημα την έξωση του Όθωνα	Φεβρουάριος 1862
Ο Όθων εγκαταλείπει τη χώρα	12 Οκτωβρίου 1862
Εκλογές για την ανάδειξη Εθνοσυνέλευσης	Νοέμβριος 1862
Εθνοσυνέλευση για την ψήφιση του Β΄ Συντάγματος	1862 – 1864
Ψήφιση Αρχής δεδηλωμένης	1875

Πίνακας 9 Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844-1880) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

4. Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844-1880) Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Επανάσταση για την παραχώρηση του πρώτου Συντάγματος στο ελεύθερο ελληνικό κράτος	3 Σεπτεμβρίου 1843
Εργασίες Εθνοσυνέλευσης για την ψήφιση του Α΄ Ελληνικού Συντάγματος	1843 – 1844
Χειραφέτηση και αναμόρφωση	1844 – 1880
Ικανοποιούνται όλα τα αιτήματα του ρωσικού κόμματος	1844 – 1864
Ο Κωλέττης κατέχει πέντε από τα επτά υπουργεία της κυβέρνησης	1846-1847
Θάνατος Κωλέττη	1847
Κριμαϊκός Πόλεμος	1853 – 1856
Η δυσaréσκεια μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού λόγω της οικονομικής δυσπραγίας και της δυσλειτουργίας του πολιτικού συστήματος οδηγεί στη συγκρότηση αντιπολιτευτικών ομίλων	Τέλη δεκαετίας 1850
Εξέγερση με αίτημα την έξωση του Όθωνα	Φεβρουάριος 1862
Ο Όθων εγκαταλείπει τη χώρα	12 Οκτωβρίου 1862
Εκλογές για την ανάδειξη Εθνοσυνέλευσης	Νοέμβριος 1862
Εθνοσυνέλευση για την ψήφιση του Β΄ Συντάγματος	1862 – 1864
Ψήφιση Αρχής δεδηλωμένης	1875

Πίνακας 10 Χειραφέτηση και αναμόρφωση (1844-1880) Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

5. Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

Γεγονός	Ημερομηνία
Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός	1880 – 1909
Μεταβατική περίοδος στην πορεία προς τον δικομματισμό	1875 – 1880
Κανένα κόμμα δεν κέρδισε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία στις εκλογές του	1875 και 1880
Τα δυο μεγάλα κόμματα, του Τρικούπη και του Δεληγιάννη, έλεγχαν το 92,2% των εδρών στο Κοινοβούλιο	1884
Το Τρικουπικό Κόμμα παρουσίασε ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της χώρας	1875
Πτώχευση	1893
Το κράτος αποτελούσε τον κύριο εργοδότη μέχρι τη	Δεκαετία 1870
Τα κόμματα ήταν αρκετά πιο συγκροτημένα απ' ό,τι στο παρελθόν	Δεκαετία 1880
Οι εκλογείς συνήθιζαν να ψηφίζουν πολιτικούς με επιρροή, μόνο εφόσον είχαν δηλώσει με σαφήνεια την κομματική τους τοποθέτηση	Δεκαετία 1890
Το _____ υπήρχαν στις εκλογές 24 τοπικά ψηφοδέλτια	1879
Το _____ υπήρχαν στις εκλογές μόνο 5 τοπικά ψηφοδέλτια	1885
Χρονικό διάστημα από τη χρεοκοπία στο στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί	1893 – 1909
Ελληνοτουρκικός Πόλεμος	1897
Ίδρυση της κοινοβουλευτικής ομάδας των Ιαπώνων από τον Δημήτριο Γούναρη	1906
Διάλυση της ομάδας των Ιαπώνων	1908
Κίνημα στο Γουδί	15 Αυγούστου 1909
Μεγάλη διαδήλωση των επαγγελματικών σωματείων της Αθήνας	14 Σεπτεμβρίου 1909
Η Βουλή αποφασίζει την αναθεώρηση ορισμένων άρθρων του Συντάγματος	Φεβρουάριος 1910

Πίνακας 11 Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

6. Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909) Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Το κράτος αποτελούσε τον κύριο εργοδότη μέχρι τη	Δεκαετία 1870
Μεταβατική περίοδος στην πορεία προς τον δικομματισμό	1875 – 1880
Κανένα κόμμα δεν κέρδισε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία στις εκλογές του	1875 και 1880
Το Τρικουπικό Κόμμα παρουσίασε ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της χώρας	1875
Το _____ υπήρχαν στις εκλογές 24 τοπικά ψηφοδέλτια	1879
Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός	1880 – 1909
Τα κόμματα ήταν αρκετά πιο συγκροτημένα απ' ό,τι στο παρελθόν	Δεκαετία 1880
Τα δυο μεγάλα κόμματα, του Τρικούπη και του Δεληγιάννη, έλεγχαν το 92,2% των εδρών στο Κοινοβούλιο	1884
Το _____ υπήρχαν στις εκλογές μόνο 5 τοπικά ψηφοδέλτια	1885
Οι εκλογείς συνήθιζαν να ψηφίζουν πολιτικούς με επιρροή, μόνο εφόσον είχαν δηλώσει με σαφήνεια την κομματική τους τοποθέτηση	Δεκαετία 1890
Πτώχευση	1893
Χρονικό διάστημα από τη χρεοκοπία στο στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί	1893 – 1909
Ελληνοτουρκικός Πόλεμος	1897
Ίδρυση της κοινοβουλευτικής ομάδας των Ιαπώνων από τον Δημήτριο Γούναρη	1906
Διάλυση της ομάδας των Ιαπώνων	1908
Κίνημα στο Γουδί	15 Αυγούστου 1909
Μεγάλη διαδήλωση των επαγγελματικών σωματείων της Αθήνας	14 Σεπτεμβρίου 1909
Η Βουλή αποφασίζει την αναθεώρηση ορισμένων άρθρων του Συντάγματος	Φεβρουάριος 1910

Πίνακας 12 Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός (1880-1909) Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

7. Ανανέωση - διχασμός (1909-1922) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

Γεγονός	Ημερομηνία
Πρώτες εκλογές 1910	8 Αυγούστου 1910
Η πρώτη δημόσια εμφάνιση του Βενιζέλου ως Ελλαδίτη πολιτικού	5 Σεπτεμβρίου 1910
Ίδρυση, και τυπικά, του κόμματος των Φιλελευθέρων από μέλη της Εθνοσυνέλευσης	22 Αυγούστου 1910
Ο Βενιζέλος πήρε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά την παραίτηση της κυβέρνησης Δραγούμη	6 Οκτωβρίου 1910
Δεύτερες εκλογές 1910	Νοέμβριος 1910
Η Βουλή ψηφίζει 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος	Πρώτο εξάμηνο 1911
Το κόμμα του Βενιζέλου αναδεικνύει 146 βουλευτές, ενώ τα άλλα κόμματα μόνο 36	Μάρτιος 1912
Ίδρυση Λέσχης Φιλελευθέρων	1912
Ίδρυση Λαϊκού Κόμματος	Μέσα 1910
Εκλέγονται 7 υποψήφιοι του Λαϊκού Κόμματος	Νοέμβριος 1910
Ο Κωνσταντίνος, διαδέχεται στον θρόνο τον Γεώργιο Α΄	1913
Βενιζέλος και Κωνσταντίνος δεν έρχονται σε σύγκρουση μέχρι το	1915
Ο Κωνσταντίνος προκαλεί δυο φορές την παραίτηση της κυβέρνησης	1915
Το Κοινοβούλιο χάνεται από το προσκήνιο	Μέσα 1916
Ο Βενιζέλος συγκροτεί δική του κυβέρνηση στη Θεσσαλονίκη	26 Σεπτεμβρίου 1916
Απόπειρα δολοφονίας Βενιζέλου	1920
Δολοφονία Ίωνα Δραγούμη	1920
Συνθήκη Σεβρών	28 Ιουλίου 1920/10 Αυγούστου 1920
Η αναθεωρητική Βουλή που προέκυψε από τις εκλογές του Νοεμβρίου ανακηρύχθηκε Συντακτική	25 Ιανουαρίου 1921
Ίδρυση Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.)	1918
Το Σ.Ε.Κ.Ε. ήταν υπέρ της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας ως το	1919
Το Σ.Ε.Κ.Ε. μετονομάστηκε σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (Κ.Κ.Ε.)	1924

Πίνακας 13 Ανανέωση - διχασμός (1909-1922) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

8. Ανανέωση - διχασμός (1909-1922) Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Ίδρυση Λαϊκού Κόμματος	Μέσα 1910
Πρώτες εκλογές 1910	8 Αυγούστου 1910
Ίδρυση, και τυπικά, του κόμματος των Φιλελευθέρων από μέλη της Εθνοσυνέλευσης	22 Αυγούστου 1910
Η πρώτη δημόσια εμφάνιση του Βενιζέλου ως Ελλαδίτη πολιτικού	5 Σεπτεμβρίου 1910
Ο Βενιζέλος πήρε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά την παραίτηση της κυβέρνησης Δραγούμη	6 Οκτωβρίου 1910
Εκλέγονται 7 υποψήφιοι του Λαϊκού Κόμματος	Νοέμβριος 1910
Δεύτερες εκλογές 1910	Νοέμβριος 1910
Η Βουλή ψηφίζει 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος	Πρώτο εξάμηνο 1911
Ίδρυση Λέσχης Φιλελευθέρων	1912
Το κόμμα του Βενιζέλου αναδεικνύει 146 βουλευτές, ενώ τα άλλα κόμματα μόνο 36	Μάρτιος 1912
Ο Κωνσταντίνος, διαδέχεται στον θρόνο τον Γεώργιο Α΄	1913
Βενιζέλος και Κωνσταντίνος δεν έρχονται σε σύγκρουση μέχρι το	1915
Ο Κωνσταντίνος προκαλεί δυο φορές την παραίτηση της κυβέρνησης	1915
Το Κοινοβούλιο χάνεται από το προσκήνιο	Μέσα 1916
Ο Βενιζέλος συγκροτεί δική του κυβέρνηση στη Θεσσαλονίκη	26 Σεπτεμβρίου 1916

Γεγονός	Ημερομηνία
Ίδρυση Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.)	1918
Το Σ.Ε.Κ.Ε. ήταν υπέρ της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας ως το	1919
Συνθήκη Σεβρών	28 Ιουλίου 1920/10 Αυγούστου 1920
Απόπειρα δολοφονίας Βενιζέλου	1920
Δολοφονία Ίωνα Δραγούμη	1920
Η αναθεωρητική Βουλή που προέκυψε από τις εκλογές του Νοεμβρίου ανακηρύχθηκε Συντακτική	25 Ιανουαρίου 1921
Το Σ.Ε.Κ.Ε. μετονομάστηκε σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (Κ.Κ.Ε.)	1924

Πίνακας 14 Ανανέωση - διχασμός (1909-1922) Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

9. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

Γεγονός	Ημερομηνία
Μικρασιατική Καταστροφή	1922
Οι ρίζες της κρίσης νομιμότητας του κοινοβουλευτικού συστήματος, μετά τη μικρασιατική καταστροφή, βρίσκονταν στο διχασμό της δεκαετίας _____	1910-1920
1η φάση	1923-1928
Διαδικασία σύνταξης και ψήφισης νέου Συντάγματος μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή	1924-1927
2η φάση	1928-1933
Στις εκλογές του _____ οι Φιλελεύθεροι κέρδισαν τις 178 από τις 250 έδρες	1928
Κατά την περίοδο _____ η Κυβέρνηση των Φιλελευθέρων έχει να επιδείξει σημαντικά επιτεύγματα σε ό,τι αφορά την οικονομική ανόρθωση της χώρας, την παιδεία και την εξωτερική πολιτική.	1928-1932
Στις εκλογές του _____, οι Φιλελεύθεροι υπέστησαν μεγάλες απώλειες και έχασαν την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών της Βουλής	1932
Επικρατεί ο συνασπισμός του Λαϊκού Κόμματος.	1933
3η φάση	1933-1935
Αποτυχημένο στρατιωτικό κίνημα Βενιζέλου	1935
Οι Φιλελεύθεροι απείχαν από τις εκλογές της _____	9ης Ιουνίου 1935
Ο Κονδύλης επιχειρεί στρατιωτικό κίνημα, με στόχο την παλινόρθωση της βασιλείας.	13067
4η φάση	1935-1936
Δημοψήφισμα για το πολιτειακό ζήτημα έδωσε τέλος στην αβασίλευτη δημοκρατία με ποσοστό 97,6%, προϊόν πρωτόγνωρης νοθείας και τρομοκρατίας.	3 Νοεμβρίου 1935
Ο Γεώργιος Β΄ διέλυσε την Εθνοσυνέλευση και προκήρυξε εκλογές για τις _____	26 Ιανουαρίου 1936
Ο Μεταξάς αποσπά ψήφο εμπιστοσύνης στη Βουλή	27 Απριλίου 1936
Ο Μεταξάς κηρύσσει δικτατορία	4 Αυγούστου 1936

Πίνακας 15 Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936) Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

10. Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936) Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Οι ρίζες της κρίσης νομιμότητας του κοινοβουλευτικού συστήματος, μετά τη μικρασιατική καταστροφή, βρίσκονταν στο διχασμό της δεκαετίας _____	1910-1920
Μικρασιατική Καταστροφή	1922
1η φάση	1923-1928
Διαδικασία σύνταξης και ψήφησης νέου Συντάγματος μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή	1924-1927
Στις εκλογές του _____ οι Φιλελεύθεροι κέρδισαν τις 178 από τις 250 έδρες	1928
Κατά την περίοδο _____ η Κυβέρνηση των Φιλελευθέρων έχει να επιδείξει σημαντικά επιτεύγματα σε ό,τι αφορά την οικονομική ανόρθωση της χώρας, την παιδεία και την εξωτερική πολιτική.	1928-1932
2η φάση	1928-1933
Στις εκλογές του _____, οι Φιλελεύθεροι υπέστησαν μεγάλες απώλειες και έχασαν την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών της Βουλής	1932
3η φάση	1933-1935
Επικρατεί ο συνασπισμός του Λαϊκού Κόμματος.	1933
Αποτυχημένο στρατιωτικό κίνημα Βενιζέλου	1935
Οι Φιλελεύθεροι απείχαν από τις εκλογές της _____	9ης Ιουνίου 1935
Ο Κονδύλης επιχειρεί στρατιωτικό κίνημα, με στόχο την παλινόρθωση της βασιλείας.	10 Οκτωβρίου 1935
4η φάση	1935-1936
Δημοψήφισμα για το πολιτειακό ζήτημα έδωσε τέλος στην αβασίλευτη δημοκρατία με ποσοστό 97,6%, προϊόν πρωτόγνωρης νοθείας και τρομοκρατίας.	3 Νοεμβρίου 1935
Ο Γεώργιος Β΄ διέλυσε την Εθνοσυνέλευση και προκήρυξε εκλογές για τις _____	26 Ιανουαρίου 1936
Ο Μεταξάς αποσπά ψήφο εμπιστοσύνης στη Βουλή	27 Απριλίου 1936
Ο Μεταξάς κηρύσσει δικτατορία	4 Αυγούστου 1936

Πίνακας 16

Εκσυγχρονισμός και επεμβάσεις (1923-1936) Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

11. Η διαμόρφωση και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα. Συγκεντρωτικός χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

Γεγονός	Ημερομηνία
Στην Πελοπόννησο, κατά την περίοδο _____, αναπτύχθηκαν δύο μεγάλα δίκτυα πατρωνίας, στην κορυφή των οποίων βρίσκονταν οικογένειες προκρίτων.	1715-1821
«Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδαύρου	1822
Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρους	1823
Ο διχασμός εξελίχθηκε σε εμφύλιο πόλεμο κατά το πρώτο εξάμηνο του _____	1824
Το δεύτερο εξάμηνο του _____ δημιουργήθηκαν νέα αντιμαχόμενα στρατόπεδα, τα οποία συγκροτήθηκαν με τοπικιστικά κριτήρια.	1824
Κατά το _____, άρχισε να διαμορφώνεται το μελλοντικό αγγλικό (υπό τον Μαυροκορδάτο) και το γαλλικό (υπό τον Κωλέττη) κόμμα.	1825
Οι ηγέτες και οι οπαδοί του αγγλικού κόμματος ξεκινούσαν από τη σκέψη που είχε ωριμάσει από τις αρχές της δεκαετίας του _____, ότι ένα ελληνικό κράτος θα μπορούσε να ιδρυθεί και να έχει ασφαλή σύνορα μόνο με την υποστήριξη της Αγγλίας.	1820
Ο Κωλέττης διατύπωσε με σαφήνεια στην Εθνοσυνέλευση τη «Μεγάλη Ιδέα»	1844
Χειραφέτηση και αναμόρφωση	1844 – 1880
Επανάσταση για την παραχώρηση του πρώτου Συντάγματος στο ελεύθερο ελληνικό κράτος	3 Σεπτεμβρίου 1843
Εργασίες Εθνοσυνέλευσης για την ψήφιση του Α' Ελληνικού Συντάγματος	1843 – 1844
Ικανοποιούνται όλα τα αιτήματα του ρωσικού κόμματος	1844 – 1864
Ο Κωλέττης κατέχει πέντε από τα επτά υπουργεία της κυβέρνησης	1846-1847
Θάνατος Κωλέττη	1847
Κριμαϊκός Πόλεμος	1853 – 1856
Η δυσανεμία μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού λόγω της οικονομικής δυσπραγίας και της δυσλειτουργίας του πολιτικού συστήματος οδηγεί στη συγκρότηση αντιπολιτευτικών ομίλων	Τέλη δεκαετίας 1850
Εξέγερση με αίτημα την έξωση του Όθωνα	Φεβρουάριος 1862
Ο Όθων εγκαταλείπει τη χώρα	12 Οκτωβρίου 1862
Εκλογές για την ανάδειξη Εθνοσυνέλευσης	Νοέμβριος 1862
Εθνοσυνέλευση για την ψήφιση του Β' Συντάγματος	1862 – 1864
Ψήφιση Αρχής δεδηλωμένης	1875
Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός	1880 – 1909
Μεταβατική περίοδος	1875 – 1880
Κανένα κόμμα δεν κέρδισε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία στις εκλογές του	1875 και 1880
Τα δυο μεγάλα κόμματα, του Τρικούπη και του Δεληγιάννη, έλεγχαν το 92,2% των εδρών στο Κοινοβούλιο	1884
Το Τρικουπικό Κόμμα παρουσίασε ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της χώρας	1875
Πτώχευση	1893
Το κράτος αποτελούσε τον κύριο εργοδότη μέχρι τη	Δεκαετία 1870
Τα κόμματα ήταν αρκετά πιο συγκροτημένα απ' ό,τι στο παρελθόν	Δεκαετία 1880
Οι εκλογείς συνήθιζαν να ψηφίζουν πολιτικούς με επιρροή, μόνο εφόσον είχαν δηλώσει με σαφήνεια την κομματική τους τοποθέτηση	Δεκαετία 1890
Το _____ υπήρχαν στις εκλογές 24 τοπικά ψηφοδέλτια	1879
Το _____ μόνο 5	1885
Από τη χρεοκοπία στο στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί	1893 – 1909
Ελληνοτουρκικός Πόλεμος	1897

Γεγονός	Ημερομηνία
Ίδρυση της κοινοβουλευτικής ομάδας των Ιαπώνων από τον Δημήτριο Γούναρη	1906
Διάλυση της ομάδας των Ιαπώνων	1908
Τομή στην πολιτική ιστορία της Ελλάδας	1909
Κίνημα στο Γουδί	15 Αυγούστου 1909
Μεγάλη διαδήλωση των επαγγελματικών σωματείων της Αθήνας	14 Σεπτεμβρίου 1909
Η Βουλή αποφασίζει την αναθεώρηση ορισμένων άρθρων του Συντάγματος	Φεβρουάριος 1910
Πρώτες εκλογές 1910	8 Αυγούστου 1910
Η πρώτη δημόσια εμφάνιση του Βενιζέλου ως Ελλαδίτη πολιτικού	5 Σεπτεμβρίου 1910
Ίδρυση, και τυπικά, του κόμματος των Φιλελευθέρων από μέλη της Εθνοσυνέλευσης	22 Αυγούστου 1910
Ο Βενιζέλος πήρε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά την παραίτηση της κυβέρνησης Δραγούμη	6 Οκτωβρίου 1910
Δεύτερες εκλογές 1910	Νοέμβριος 1910
Η Βουλή ψηφίζει 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος	Πρώτο εξάμηνο 1911
Το κόμμα του Βενιζέλου αναδεικνύει 146 βουλευτές, ενώ τα άλλα κόμματα μόνο 36	Μάρτιος 1912
Ίδρυση Λέσχης Φιλελευθέρων	1912
Ίδρυση Λαϊκού Κόμματος	Μέσα 1910
Εκλέγονται 7 υποψήφιοι του Λαϊκού Κόμματος	Νοέμβριος 1910
Ο Κωνσταντίνος, διαδέχεται στον θρόνο τον Γεώργιο Α΄	1913
Βενιζέλος και Κωνσταντίνος δεν έρχονται σε σύγκρουση μέχρι το	1915
Ο Κωνσταντίνος προκαλεί δυο φορές την παραίτηση της κυβέρνησης	1915
Το Κοινοβούλιο χάνεται από το προσκήνιο	Μέσα 1916
Ο Βενιζέλος συγκροτεί δική του κυβέρνηση στη Θεσσαλονίκη	26 Σεπτεμβρίου 1916
Απόπειρα δολοφονίας Βενιζέλου	1920
Δολοφονία Ίωνα Δραγούμη	1920
Συνθήκη Σεβρών	28 Ιουλίου 1920/10 Αυγούστου 1920
Η αναθεωρητική Βουλή που προέκυψε από τις εκλογές του Νοεμβρίου ανακηρύχθηκε Συντακτική	25 Ιανουαρίου 1921
Ίδρυση Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.)	1918
Το Σ.Ε.Κ.Ε. ήταν υπέρ της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας ως το	1919
Το Σ.Ε.Κ.Ε. μετονομάστηκε σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (Κ.Κ.Ε.)	1924
Μικρασιατική Καταστροφή	1922
Οι ρίζες της κρίσης νομιμότητας του κοινοβουλευτικού συστήματος, μετά τη μικρασιατική καταστροφή, βρίσκονταν στο διχασμό της δεκαετίας _____	1910-1920
1η φάση	1923-1928
Διαδικασία σύνταξης και ψήφησης νέου Συντάγματος μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή	1924-1927
2η φάση	1928-1933
Στις εκλογές του _____ οι Φιλελεύθεροι κέρδισαν τις 178 από τις 250 έδρες	1928
Κατά την περίοδο _____ η Κυβέρνηση των Φιλελευθέρων έχει να επιδείξει σημαντικά επιτεύγματα σε ό,τι αφορά την οικονομική ανόρθωση της χώρας, την παιδεία και την εξωτερική πολιτική.	1928-1932
Στις εκλογές του _____, οι Φιλελεύθεροι υπέστησαν μεγάλες απώλειες και έχασαν την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών της Βουλής	1932
Επικρατεί ο συνασπισμός του Λαϊκού Κόμματος.	1933
3η φάση	1933-1935
Αποτυχημένο στρατιωτικό κίνημα Βενιζέλου	1935

Γεγονός	Ημερομηνία
Οι Φιλελεύθεροι απείχαν από τις εκλογές της _____	9ης Ιουνίου 1935
Ο Κονδύλης επιχειρεί στρατιωτικό κίνημα, με στόχο την παλινόρθωση της βασιλείας.	10 Οκτωβρίου 1935
4η φάση	1935-1936
Δημοψήφισμα για το πολιτειακό ζήτημα έδωσε τέλος στην αβασίλευτη δημοκρατία με ποσοστό 97,6%, προϊόν πρωτόγνωρης νοθείας και τρομοκρατίας.	3 Νοεμβρίου 1935
Ο Γεώργιος Β΄ διέλυσε την Εθνοσυνέλευση και προκήρυξε εκλογές για τις _____	26 Ιανουαρίου 1936
Ο Μεταξάς αποσπά ψήφο εμπιστοσύνης στη Βουλή	27 Απριλίου 1936
Ο Μεταξάς κηρύσσει δικτατορία	4 Αυγούστου 1936

Πίνακας 17 Η διαμόρφωση και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα. Συγκεντρωτικός χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

12. Η διαμόρφωση και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα. Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Στην Πελοπόννησο, κατά την περίοδο _____, αναπτύχθηκαν δύο μεγάλα δίκτυα πατρωνίας, στην κορυφή των οποίων βρίσκονταν οικογένειες προκρίτων.	1715-1821
Οι ηγέτες και οι οπαδοί του αγγλικού κόμματος ξεκινούσαν από τη σκέψη που είχε ωριμάσει από τις αρχές της δεκαετίας του _____, ότι ένα ελληνικό κράτος θα μπορούσε να ιδρυθεί και να έχει ασφαλή σύνορα μόνο με την υποστήριξη της Αγγλίας.	1820
«Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδάουρου	1822
Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρους	1823
Ο διχασμός εξελίχθηκε σε εμφύλιο πόλεμο κατά το πρώτο εξάμηνο του _____	1824
Το δεύτερο εξάμηνο του _____ δημιουργήθηκαν νέα αντιμαχόμενα στρατόπεδα, τα οποία συγκροτήθηκαν με τοπικιστικά κριτήρια.	1824
Κατά το _____, άρχισε να διαμορφώνεται το μελλοντικό αγγλικό (υπό τον Μαυροκορδάτο) και το γαλλικό (υπό τον Κωλέττη) κόμμα.	1825
Εργασίες Εθνοσυνέλευσης για την ψήφιση του Α' Ελληνικού Συντάγματος	1843 – 1844
Επανάσταση για την παραχώρηση του πρώτου Συντάγματος στο ελεύθερο ελληνικό κράτος	3 Σεπτεμβρίου 1843
Ο Κωλέττης διατύπωσε με σαφήνεια στην Εθνοσυνέλευση τη «Μεγάλη Ιδέα»	1844
Ικανοποιούνται όλα τα αιτήματα του ρωσικού κόμματος	1844 – 1864
Χειραφέτηση και αναμόρφωση	1844 – 1880
Ο Κωλέττης κατέχει πέντε από τα επτά υπουργεία της κυβέρνησης	1846-1847
Θάνατος Κωλέττη	1847
Κριμαϊκός Πόλεμος	1853 – 1856
Η δυσaréσκεια μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού λόγω της οικονομικής δυσπραγίας και της δυσλειτουργίας του πολιτικού συστήματος οδηγεί στη συγκρότηση αντιπολιτευτικών ομίλων	Τέλη δεκαετίας 1850
Εξέγερση με αίτημα την έξωση του Όθωνα	Φεβρουάριος 1862
Ο Όθων εγκαταλείπει τη χώρα	12 Οκτωβρίου 1862
Εκλογές για την ανάδειξη Εθνοσυνέλευσης	Νοέμβριος 1862
Εθνοσυνέλευση για την ψήφιση του Β' Συντάγματος	1862 – 1864
Το κράτος αποτελούσε τον κύριο εργοδότη μέχρι τη	Δεκαετία 1870
Ψήφιση Αρχής δεδηλωμένης	1875
Το Τρικουπικό Κόμμα παρουσίασε ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της χώρας	1875

Γεγονός	Ημερομηνία
Μεταβατική περίοδος	1875 – 1880
Κανένα κόμμα δεν κέρδισε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία στις εκλογές του	1875 και 1880
Το _____ υπήρχαν στις εκλογές 24 τοπικά ψηφοδέλτια	1879
Τα κόμματα ήταν αρκετά πιο συγκροτημένα απ' ό,τι στο παρελθόν	Δεκαετία 1880
Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός	1880 – 1909
Τα δυο μεγάλα κόμματα, του Τρικούπη και του Δεληγιάννη, έλεγχαν το 92,2% των εδρών στο Κοινοβούλιο	1884
Το _____ μόνο 5	1885
Οι εκλογείς συνήθιζαν να ψηφίζουν πολιτικούς με επιρροή, μόνο εφόσον είχαν δηλώσει με σαφήνεια την κομματική τους τοποθέτηση	Δεκαετία 1890
Πτώχευση	1893
Από τη χρεοκοπία στο στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί	1893 – 1909
Ελληνοτουρκικός Πόλεμος	1897
Ίδρυση της κοινοβουλευτικής ομάδας των Ιαπώνων από τον Δημήτριο Γούναρη	1906
Διάλυση της ομάδας των Ιαπώνων	1908
Τομή στην πολιτική ιστορία της Ελλάδας	1909
Κίνημα στο Γουδί	15 Αυγούστου 1909
Μεγάλη διαδήλωση των επαγγελματικών σωματείων της Αθήνας	14 Σεπτεμβρίου 1909
Οι ρίζες της κρίσης νομιμότητας του κοινοβουλευτικού συστήματος, μετά τη μικρασιατική καταστροφή, βρίσκονταν στο διχασμό της δεκαετίας _____	1910-1920
Η Βουλή αποφασίζει την αναθεώρηση ορισμένων άρθρων του Συντάγματος	Φεβρουάριος 1910
Ίδρυση Λαϊκού Κόμματος	Μέσα 1910
Το Κοινοβούλιο χάνεται από το προσκήνιο	Μέσα 1916
Πρώτες εκλογές 1910	8 Αυγούστου 1910
Ίδρυση, και τυπικά, του κόμματος των Φιλελευθέρων από μέλη της Εθνοσυνέλευσης	22 Αυγούστου 1910
Η πρώτη δημόσια εμφάνιση του Βενιζέλου ως Ελλαδίτη πολιτικού	5 Σεπτεμβρίου 1910
Ο Βενιζέλος πήρε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά την παραίτηση της κυβέρνησης Δραγούμη	6 Οκτωβρίου 1910
Δεύτερες εκλογές 1910	Νοέμβριος 1910
Εκλέγονται 7 υποψήφιοι του Λαϊκού Κόμματος	Νοέμβριος 1910
Η Βουλή ψηφίζει 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος	Πρώτο εξάμηνο 1911
Ίδρυση Λέσχης Φιλελευθέρων	1912
Το κόμμα του Βενιζέλου αναδεικνύει 146 βουλευτές, ενώ τα άλλα κόμματα μόνο 36	Μάρτιος 1912
Ο Κωνσταντίνος, διαδέχεται στον θρόνο τον Γεώργιο Α΄	1913
Βενιζέλος και Κωνσταντίνος δεν έρχονται σε σύγκρουση μέχρι το	1915
Ο Κωνσταντίνος προκαλεί δυο φορές την παραίτηση της κυβέρνησης	1915
Ο Βενιζέλος συγκροτεί δική του κυβέρνηση στη Θεσσαλονίκη	26 Σεπτεμβρίου 1916
Ίδρυση Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.)	1918
Το Σ.Ε.Κ.Ε. ήταν υπέρ της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας ως το	1919
Απόπειρα δολοφονίας Βενιζέλου	1920
Δολοφονία Ίωνα Δραγούμη	1920
Συνθήκη Σεβρών	28 Ιουλίου 1920/10 Αυγούστου 1920
Η αναθεωρητική Βουλή που προέκυψε από τις εκλογές του Νοεμβρίου ανακηρύχθηκε Συντακτική	25 Ιανουαρίου 1921
Μικρασιατική Καταστροφή	1922
1η φάση	1923-1928
Το Σ.Ε.Κ.Ε. μετονομάστηκε σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (Κ.Κ.Ε.)	1924
Διαδιασία σύνταξης και ψήφισης νέου Συντάγματος μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή	1924-1927

Γεγονός	Ημερομηνία
Στις εκλογές του _____ οι Φιλελεύθεροι κέρδισαν τις 178 από τις 250 έδρες	1928
Κατά την περίοδο _____ η Κυβέρνηση των Φιλελευθέρων έχει να επιδείξει σημαντικά επιτεύγματα σε ό,τι αφορά την οικονομική ανόρθωση της χώρας, την παιδεία και την εξωτερική πολιτική.	1928-1932
2η φάση	1928-1933
Στις εκλογές του _____, οι Φιλελεύθεροι υπέστησαν μεγάλες απώλειες και έχασαν την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών της Βουλής	1932
Επικρατεί ο συνασπισμός του Λαϊκού Κόμματος.	1933
3η φάση	1933-1935
Αποτυχημένο στρατιωτικό κίνημα Βενιζέλου	1935
4η φάση	1935-1936
Οι Φιλελεύθεροι απείχαν από τις εκλογές της _____	9ης Ιουνίου 1935
Ο Κονδύλης επιχειρεί στρατιωτικό κίνημα, με στόχο την παλινόρθωση της βασιλείας.	10 Οκτωβρίου 1935
Δημοψήφισμα για το πολιτειακό ζήτημα έδωσε τέλος στην αβασίλευτη δημοκρατία με ποσοστό 97,6%, προϊόν πρωτόγνωρης νοθείας και τρομοκρατίας.	3 Νοεμβρίου 1935
Ο Γεώργιος Β΄ διέλυσε την Εθνοσυνέλευση και προκήρυξε εκλογές για τις _____	26 Ιανουαρίου 1936
Ο Μεταξάς αποσπά ψήφο εμπιστοσύνης στη Βουλή	27 Απριλίου 1936
Ο Μεταξάς κηρύσσει δικτατορία	4 Αυγούστου 1936

Πίνακας 18 Η διαμόρφωση και λειτουργία των πολιτικών κομμάτων στην Ελλάδα. Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Εικόνα 3 Μετά την καταστροφή των Ψαρών,
Νικόλαος Γύζης

Το Προσφυγικό Ζήτημα στην Ελλάδα (1821-1930)

1. Το προσφυγικό ζήτημα κατά την ελληνική επανάσταση (1821-1827). Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

Γεγονός	Ημερομηνία
Καταστροφή της πόλης των Κυδωνιών από τουρκικά στρατεύματα	Αρχές Ιουνίου 1821
Γ' Εθνοσυνέλευση	1826-1827
Αποτυχία του επαναστατικού κινήματος στη Μαγνησία και τη Χαλκιδική	άνοιξη 1821
Μεγάλα κύματα προσφύγων από την Ήπειρο κατευθύνθηκαν στη Δυτική Στερεά, για να αποφύγουν τα τουρκικά αντίποινα, μετά την καταστολή του κινήματος	καλοκαίρι του 1821
Οι Σουλιώτες καταφθάνουν τελευταίοι ως πρόσφυγες στο Μεσολόγγι, μέσω των Ιόνιων νησιών, μετά τη λύση της πολιορκίας του Σουλίου.	Αρχές του 1823
Καταστροφή της Κάσου	1824
Αρκετοί Χίοι πρόσφυγες αρχίζουν να επιστρέφουν στην πατρίδα τους	Οκτώβριος 1822
Αποτυχημένη επιχείρηση του Φαβιέρου	1827-1828
Περίπου 3.600 Ψαριανοί εγκαταλείπουν το κατεστραμμένο νησί	Ιούνιος 1824
Η περιοχή συγκέντρωσης των προσφύγων στη Σύρο παίρνει το όνομα Ερμούπολη από τους πρόσφυγες οικιστές της	1825
Έλληνες πρόσφυγες απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας: Μικρασιάτες, Ψαριανοί, Κρήτες και κυρίως Χίοι συγκεντρώνονται στη Σύρο στην περιοχή που θα ονομαστεί Ερμούπολη	1821-1824
Ψήφισμα στη Γ' Εθνοσυνέλευση, με το οποίο καλούνταν όλοι οι ορθόδοξοι «όσων αι πόλεις κατεστράφησαν, να προσέλθουν εις την Βουλήν να ζητήσουν τόπον και να εγείρουν νέας πόλεις»	5 Μαΐου 1827

Πίνακας 19 Το προσφυγικό ζήτημα κατά την ελληνική επανάσταση (1821-1827). Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

2. Το προσφυγικό ζήτημα κατά την ελληνική επανάσταση (1821-1827). Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Αποτυχία του επαναστατικού κινήματος στη Μαγνησία και τη Χαλκιδική	άνοιξη 1821
Καταστροφή της πόλης των Κυδωνιών από τουρκικά στρατεύματα	Αρχές Ιουνίου 1821
Μεγάλα κύματα προσφύγων από την Ήπειρο κατευθύνθηκαν στη Δυτική Στερεά, για να αποφύγουν τα τουρκικά αντίποινα, μετά την καταστολή του κινήματος	καλοκαίρι του 1821
Έλληνες πρόσφυγες απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας: Μικρασιάτες, Ψαριανοί, Κρήτες και κυρίως Χίοι συγκεντρώνονται στη Σύρο στην περιοχή που θα ονομαστεί Ερμούπολη	1821-1824
Αρκετοί Χίοι πρόσφυγες αρχίζουν να επιστρέφουν στην πατρίδα τους	Οκτώβριος 1822
Οι Σουλιώτες καταφθάνουν τελευταίοι ως πρόσφυγες στο Μεσολόγγι, μέσω των Ιόνιων νησιών, μετά τη λύση της πολιορκίας του Σουλίου.	Αρχές του 1823
Καταστροφή της Κάσου	1824
Περίπου 3.600 Ψαριανοί εγκαταλείπουν το κατεστραμμένο νησί	Ιούνιος 1824
Η περιοχή συγκέντρωσης των προσφύγων στη Σύρο παίρνει το όνομα Ερμούπολη από τους πρόσφυγες οικιστές της	1825
Γ' Εθνοσυνέλευση	1826-1827
Ψήφισμα στη Γ' Εθνοσυνέλευση, με το οποίο καλούνταν όλοι οι ορθόδοξοι «όσων αι πόλεις κατεστράφησαν, να προσέλθουν εις την Βουλήν να ζητήσουν τόπον και να εγείρουν νέας πόλεις»	5 Μαΐου 1827
Αποτυχημένη επιχείρηση του Φαβιέρου	1827-1828

Πίνακας 20 Το προσφυγικό ζήτημα κατά την ελληνική επανάσταση (1821-1827). Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

3. Η αποκατάσταση των προσφύγων κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα (1833-1862). Χρονο-λογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

Γεγονός	Ημερομηνία
Παραχωρείται στους Χίους ο δεξιός τομέας της σχεδιαζόμενης πόλης του Πειραιά	1835
Η κυβέρνηση δίνει για οικοδόμηση όλη την παραθαλάσσια περιοχή της Ερέτριας και παρέχει στο δήμο Ψαριανών το δικαίωμα να διαχειριστεί ελεύθερα την εθνική γη του συνοικισμού.	1836
Αποφασίστηκε η ίδρυση συνοικισμού των Σουλιωτών στο Αντίρριο, η οποία όμως δεν πραγματοποιήθηκε	1837
Ίδρυση συνοικισμού Ηπειρωτών στην Κυλλήνη	1840
Αίτημα ίδρυσης συνοικισμού υπέβαλαν οι Κάσιοι πρόσφυγες	1838
Επανάσταση για την παραχώρηση Συντάγματος	3 Σεπτεμβρίου 1843
Έναρξη της συζήτησης για το δημόσιο δίκαιο των Ελλήνων και ειδικά για το άρθρο που καθόριζε τις προϋποθέσεις για την απόκτηση της ιδιότητας του Έλληνα πολίτη	Ιανουάριος 1844
Το Β' ψήφισμα της Εθνοσυνέλευσης του 1844 όριζε ότι δημόσιοι υπάλληλοι μπορεί να είναι: α) οι αυτόχθονες της ελληνικής επικράτειας και όσοι αγωνίσθηκαν σε αυτή μέχρι το _____	1827
Το Β' ψήφισμα της Εθνοσυνέλευσης του 1844 όριζε ότι δημόσιοι υπάλληλοι μπορεί να είναι: β) όσοι αποδεδειγμένα συμμετείχαν σε πολεμικά γεγονότα της Επανάστασης μέχρι το _____	1829

Πίνακας 21 Η αποκατάσταση των προσφύγων κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα (1833-1862). Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

4. Η αποκατάσταση των προσφύγων κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα (1833-1862). Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Παραχωρείται στους Χίους ο δεξιός τομέας της σχεδιαζόμενης πόλης του Πειραιά	1835
Η κυβέρνηση δίνει για οικοδόμηση όλη την παραθαλάσσια περιοχή της Ερέτριας και παρέχει στο δήμο Ψαριανών το δικαίωμα να διαχειριστεί ελεύθερα την εθνική γη του συνοικισμού.	1836
Αποφασίστηκε η ίδρυση συνοικισμού των Σουλιωτών στο Αντίρριο, η οποία όμως δεν πραγματοποιήθηκε	1837
Ίδρυση συνοικισμού Ηπειρωτών στην Κυλλήνη	1840
Αίτημα ίδρυσης συνοικισμού υπέβαλαν οι Κάσιοι πρόσφυγες	1838
Επανάσταση για την παραχώρηση Συντάγματος	3 Σεπτεμβρίου 1843
Έναρξη της συζήτησης για το δημόσιο δίκαιο των Ελλήνων και ειδικά για το άρθρο που καθόριζε τις προϋποθέσεις για την απόκτηση της ιδιότητας του Έλληνα πολίτη	Ιανουάριος 1844
Το Β' ψήφισμα της Εθνοσυνέλευσης του 1844 όριζε ότι δημόσιοι υπάλληλοι μπορεί να είναι: α) οι αυτόχθονες της ελληνικής επικράτειας και όσοι αγωνίσθηκαν σε αυτή μέχρι το _____	1827
Το Β' ψήφισμα της Εθνοσυνέλευσης του 1844 όριζε ότι δημόσιοι υπάλληλοι μπορεί να είναι: β) όσοι αποδεδειγμένα συμμετείχαν σε πολεμικά γεγονότα της Επανάστασης μέχρι το _____	1829

Πίνακας 22 Η αποκατάσταση των προσφύγων κατά την περίοδο της μοναρχίας του Όθωνα (1833-1862). Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

5. Πρόσφυγες και αλυτρωτικά κινήματα κατά το 19^ο αιώνα. Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

Γεγονός	Ημερομηνία
Κρητική επανάσταση	1866-1869
Ο πληθυσμός της Ελλάδας διπλασιάστηκε στην περίοδο	1840-1880
Έναρξη Κριμαϊκού πολέμου	1854
Διακοπή των ελληνοτουρκικών σχέσεων	Μάρτιος 1854
Ιδρύεται προσφυγικός συνοικισμός στο χωριό Ανίβιτσα της Φθιώτιδας	1854
Ιδρύεται στην Αθήνα η Μακεδονική Επιτροπή, με σκοπό την οργάνωση επανάστασης στη Μακεδονία.	Ιανουάριος 1878
Ρωσοτουρκικός πόλεμος	1877-1878
Ελληνοτουρκικός πόλεμος	1897
Πρώτη συνέπεια της Κρητικής επανάστασης του 1866-1869: οι πρώτες κρητικές οικογένειες προσφύγων φθάνουν στον Πειραιά και τη Σύρο μέσω Κυθήρων	Ιούλιος 1866
Μικρός σχετικά αριθμός αμάχων κατόρθωσε να φύγει από την Κρήτη, όπου τα προβλήματα διαβίωσης ήταν μεγάλα	ως τα μέσα του 1867
Μεγάλο προσφυγικό κύμα εξαιτίας της Κρητικής Επανάστασης: 10.000 πρόσφυγες από την Κρήτη φθάνουν στην Αθήνα	Φεβρουάριο του 1868
Ανακινείται πάλι το Κρητικό ζήτημα	1895

Πίνακας 23 Πρόσφυγες και αλυτρωτικά κινήματα κατά το 19ο αιώνα. Χρονολογικός πίνακας με τη σειρά του βιβλίου

6. Πρόσφυγες και αλυτρωτικά κινήματα κατά το 19ο αιώνα. Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Ο πληθυσμός της Ελλάδας διπλασιάστηκε στην περίοδο	1840-1880
Έναρξη Κριμαϊκού πολέμου	1854
Διακοπή των ελληνοτουρκικών σχέσεων	Μάρτιος 1854
Ιδρύεται προσφυγικός συνοικισμός στο χωριό Ανίβιτσα της Φθιώτιδας	1854
Κρητική επανάσταση	1866-1869
Πρώτη συνέπεια της Κρητικής επανάστασης του 1866-1869: οι πρώτες κρητικές οικογένειες προσφύγων φθάνουν στον Πειραιά και τη Σύρο μέσω Κυθήρων	Ιούλιος 1866
Μικρός σχετικά αριθμός αμάχων κατόρθωσε να φύγει από την Κρήτη, όπου τα προβλήματα διαβίωσης ήταν μεγάλα	ως τα μέσα του 1867
Μεγάλο προσφυγικό κύμα εξαιτίας της Κρητικής Επανάστασης: 10.000 πρόσφυγες από την Κρήτη φθάνουν στην Αθήνα	Φεβρουάριο του 1868
Ρωσοτουρκικός πόλεμος	1877-1878
Ιδρύεται στην Αθήνα η Μακεδονική Επιτροπή, με σκοπό την οργάνωση επανάστασης στη Μακεδονία.	Ιανουάριος 1878
Ανακινείται πάλι το Κρητικό ζήτημα	1895
Ελληνοτουρκικός πόλεμος	1897

Πίνακας 24 Πρόσφυγες και αλυτρωτικά κινήματα κατά το 19ο αιώνα. Πίνακας γεγονότων με απόλυτη χρονολογική σειρά

Συγκεντρωτικοί Πίνακες

1. Συγκεντρωτικός χρονολογικός πίνακας όλης της ύλης με τη σειρά του σχολικού βιβλίου

Γεγονός	Ημερομηνία
Ενσωμάτωση Επτανήσων στην Ελλάδα	1864
Ενσωμάτωση Θεσσαλίας στην Ελλάδα	1881
Η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας ανέρχεται σε 15 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο	1828
Η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας ανέρχεται σε 43 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο	1911
Ναυτικός αποκλεισμός της Ελλάδας από τους Αγγλογάλλους, κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου	1854
Τα οικονομικά μεγέθη της χώρας, ο μικρός πληθυσμός, η περιορισμένη αγοραστική δυνατότητα των κατοίκων της, η απουσία παραγωγικών μονάδων μεγάλου μεγέθους καθήλωναν, σε ολόκληρο το _____ αιώνα, την εσωτερική εμπορική κίνηση σε πολύ χαμηλά επίπεδα	19ο αιώνα
Όταν εξετάζουμε το εμπόριο της Ελλάδας μέχρι το _____, εννοούμε βασικά το εξωτερικό εμπόριο.	1913
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών της χώρας ήταν περίπου 36.000.000 χρυσές δραχμές	1851
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών αυξήθηκε στα 235.000.000 χρυσές δραχμές	1901
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών αυξήθηκε στα 315.000.000 χρυσές δραχμές	1911
Στη διάρκεια του _____ αιώνα, παρατηρήθηκε σημαντική ναυτιλιακή και εμπορική δραστηριότητα σε πολλές παραλιακές περιοχές του ελληνικού χώρου και σε νησιά.	18ου αιώνα
Η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή	1774
Στη διάρκεια του _____ αιώνα, η ελληνική ναυτιλία, παρά τις περιόδους κρίσης που πέρασε και παρά τον ανταγωνισμό των υψηλού κόστους και τεχνικών απαιτήσεων ατμόπλοιων, ακολούθησε ανοδική πορεία.	19ου αιώνα
Τα ελληνικά πλοία είχαν συνολική χωρητικότητα 100.000 τόνους	1840
Τα ελληνικά πλοία ξεπερνούσαν σε συνολική χωρητικότητα τους 300.000 τόνους	1866
Οι πρωτοβουλίες και οι συγκροτημένες προσπάθειες για την είσοδο της ελληνικής ναυτιλίας στην εποχή του ατμού ξεκίνησαν μετά _____ αιώνα.	τα μέσα του 19ου αιώνα
Η παρουσία της ελληνικής ατμοπλοΐας άρχισε να γίνεται αισθητή μόλις _____ αιώνα	την τελευταία δεκαετία του 19ου αιώνα
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 97 πλοία	1890
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 191 πλοία	1901
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 389 πλοία	1912
Ο ελληνικός εμπορικός στόλος είχε υποδιπλασιαστεί, σε σχέση με το 1914	1919
Νομοθετικές ρυθμίσεις για την οριστική αντιμετώπιση του προβλήματος της διανομής των εθνικών κτημάτων	1870-1871
Διανεμήθηκαν 2.650.000 στρέμματα με 370.000 παραχωρητήρια	1870-1911
Διανομή 600.000 στρεμμάτων εθνικών γαιών	1833-1870
Ενθάρρυνση της μεθοδικής εκμετάλλευσης των ορυχείων, με νομοθεσία που επέτρεπε την «εκχώρηση» μεταλλευτικών δικαιωμάτων με ευνοϊκούς όρους	Αρχές της δεκαετίας του 1860
Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας του Σουέζ	1869
Αρχίζει στο Λαύριο τις εργασίες της μία γαλλο-ιταλική εταιρεία (Σερπιέρι-Ρου) με στόχο την εξαγωγή μεταλλεύματος όχι μόνο από τα υπόγεια κοιτάσματα αλλά και από τις «σκωρίες», τα υλικά που είχαν συσσωρευτεί εκεί στη διάρκεια των αιώνων εκμετάλλευσης των ορυχείων κατά την αρχαιότητα.	1866
Η Ελλάδα γνωρίζει οικοδομική ανάπτυξη	Μετά τη δεκαετία του 1870

Γεγονός	Ημερομηνία
Οι αλυκές εξελίσσονται σε πηγή σημαντικών δημοσίων εσόδων	Τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα
Ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας	1841
Οι εργασίες της Εθνικής Τράπεζας εξαπλώθηκαν στην Ερμούπολη	1845
Οι εργασίες της Εθνικής Τράπεζας εξαπλώθηκαν στην Πάτρα	1846
Αρχίζουν να πολλαπλασιάζονται τα τραπεζικά και ασφαλιστικά ιδρύματα στη χώρα	Από τη δεκαετία του 1860
Ίδρυση Ιονικής Τράπεζας	1839
Σημειώνεται κάποιο κύμα ίδρυσης βιομηχανικών επιχειρήσεων, περισσότερων από εκατό, ενώ ταυτόχρονα παρατηρήθηκε κάποια τάση αύξησης του δυναμικού των ήδη υπαρχουσών μονάδων.	Γύρω στα 1870
Η κρατική δραστηριότητα στον τομέα των δημοσίων έργων ήταν μάλλον υποτονική	μέχρι τη δεκαετία του 1870
Η πύκνωση του οδικού δικτύου πέρασε στην πρώτη θέση των εθνικών και τοπικών προτεραιοτήτων	τέλος του 19ου αιώνα και αρχές του 20ού
Η ελonoσία αποτελούσε μάλιστα για την αγροτική Ελλάδα ως _____ αιώνα	τα μέσα του 20ού αιώνα
Έναρξη διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου	1881
Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου	1893
Ξεκινούν στην Ελλάδα οι σχετικές με την κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου συζητήσεις	ίσως το 1835
Η μόνη σιδηροδρομική γραμμή που είχε κατασκευαστεί στην Ελλάδα ήταν αυτή που συνέδεε την Αθήνα με τον Πειραιά	Μέχρι τη δεκαετία του 1880
Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας ολοκληρώθηκε σε τρεις δεκαετίες από το _____ και μετά	1880
Τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε το ελληνικό κράτος επιβράδυναν την κατασκευή του έργου στη δεκαετία του _____	1890
Ολοκλήρωση του σιδηροδρομικού δικτύου	1909
Άφιξη των Βαυαρών	1832
Οι Οθωνικές κυβερνήσεις αρνήθηκαν την αποπληρωμή των επαναστατικών δανείων, γεγονός που απομόνωνσε τη χώρα από τις ευρωπαϊκές χρηματαγορές ως το _____	1861
Η αλλαγή των ρυθμών ανάπτυξης από τη δεκαετία του _____ και μετά, οδήγησε αναγκαστικά σε νέο δανεισμό	1860
Ο εξωτερικός δανεισμός διογκώθηκε κατά τη δεκαετία του _____	1880
Η πτώχευση της Ελλάδας	1893
Ό άτυχος ελληνοτουρκικός πόλεμος	1897
Η Διεθνής Επιτροπή ξεκινά τη λειτουργία της	1898
Το _____, παρά τα προβλήματα στο εξωτερικό ισοζύγιο πληρωμών εξαιτίας της σταφιδικής κρίσης και παρά το γεγονός ότι η αποπληρωμή των δανείων εξακολουθούσε να απορροφά το 1/3 των εθνικών εσόδων, τα δημόσια οικονομικά μπορούσαν να χαρακτηριστούν υγιή, οι προϋπολογισμοί ήταν ελαφρώς πλεονασματικοί και οι οικονομικές δυνατότητες του κράτους σαφώς αυξημένες.	1910
Μέσα σ' ένα κλίμα ανάπτυξης και υψηλών αποδόσεων που χαρακτήριζε τις ευρωπαϊκές οικονομίες μέχρι τη δεκαετία του _____, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες είχαν περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης στις αγορές των μεγάλων κρατών της Ανατολικής Μεσογείου.	1870
Κρητικές Επανάστασεις	1866-1869
Οι πρώτες δειλές ενδείξεις συνεργασίας του ελληνικού κράτους με τους Έλληνες ομογενείς	δεκαετία του 1870
Ευρωπαϊκή οικονομική κρίση που μείωσε τις αποδόσεις των ευρωπαϊκών κεφαλαίων και προκάλεσε τη μεταφορά τους προς τα ανατολικά, σε αναζήτηση επικερδών τοποθετήσεων	1873
Η συμπεριφορά των ομογενών κεφαλαιούχων γίνεται σταθερότερη	αρχές του 20ού αιώνα
Ο αγροτικός τομέας κυριαρχεί παραγωγικά αλλά και κοινωνικά στην ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών ως τον _____	19ο αιώνα

Γεγονός	Ημερομηνία
Επαναστατικός Αγώνας Ελλήνων	1821 - 1828
Ενσωμάτωση Επτανήσων	1864
Ενσωμάτωση Άρτας και Θεσσαλίας	1881
Ψήφιση νόμων, οι οποίοι επέτρεπαν στην εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση να απαλλοτριώνει μεγάλες εκτάσεις, ώστε να μπορεί να τις διανέμει σε ακτήμονες	1907
Η σύγκρουση στο χωριό Κιλελέρ	1910
Βαλκανικοί Πόλεμοι	1912 – 1913
Η Κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη αποφασίζει την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης	1917
Οι πρώτες σοσιαλιστικές ομάδες και εργατικές ομαδοποιήσεις εμφανίζονται στην Ελλάδα	Τέλος 19ου αιώνα
Η πρώτη εργατική εξέγερση στο Λαύριο	1896
Εμφάνιση και κυριαρχία του «βενιζελισμού»	1910 – 1922
Το _____ τα έσοδα του προϋπολογισμού ήταν 240.000.000 και τα έξοδα μόνο 181.000.000 δραχμές	1911
Οι πρόοδοι της εθνικής οικονομίας ήταν εμφανείς	1910
Στην Ήπειρο δίπλα στους 166.000 Έλληνες, υπήρχαν, το ----, 38.000 μουσουλμάνοι, αλβανικής κυρίως καταγωγής, και μερικές χιλιάδες Εβραίοι	1914
Έκρηξη Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου	1914
Άσκοπη και δαπανηρή επιστράτευση	1915
Με την παρέμβαση των Συμμάχων η χώρα ενοποιείται κάτω από την κυριαρχία του Βενιζέλου	1917
Η φιλοσυμμαχική κυβέρνηση Βενιζέλου χάνει τις εκλογές	1920
Ο κρατικός ισολογισμός κλείνει με παθητικό	1918 και μετά
Τα δημοσιονομικά δεδομένα φτάνουν σε αδιέξοδο	Μάρτιος 1922
Επανάληψη πειράματος διχοτόμησης της δραχμής	1926
Οι θάνατοι από αρρώστιες, όπως η ελονοσία και η φυματίωση, πολλαπλασιάζονται	1923 και 1924
Μεσοπόλεμος	1919 – 1939
Κατασκευή φράγματος και τεχνητής λίμνης Μαραθώνα	1925
Τίθεται το ζήτημα δημιουργίας κεντρικής κρατικής τράπεζας	1927
Ιδρύεται η Τράπεζα της Ελλάδος	Μάιος 1927
Η Τράπεζα της Ελλάδος αρχίζει τη λειτουργία της	1928
Τελευταία κυβέρνηση Βενιζέλου	1928 – 1932
Οικονομική κρίση που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη	1929
Η οικονομική κρίση φτάνει στην Ελλάδα	1932
Η ελληνική κυβέρνηση δε μπορεί να αποφύγει την αναστολή μετατρεψιμότητας του εθνικού νομίσματος, καθώς και την αναστολή εξυπηρέτησης των εθνικών δανείων	Άνοιξη 1932
Ο Ιωάννης Μεταξάς καταλύει το κοινοβουλευτικό καθεστώς και επιβάλλει δικτατορία	4 Αυγούστου 1936
Στην Πελοπόννησο, κατά την περίοδο _____, αναπτύχθηκαν δύο μεγάλα δίκτυα πατρωνίας, στην κορυφή των οποίων βρίσκονταν οικογένειες προκρίτων.	1715-1821
«Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδαύρου	1822
Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρους	1823
Ο διχασμός εξελίχθηκε σε εμφύλιο πόλεμο κατά το πρώτο εξάμηνο του _____	1824
Το δεύτερο εξάμηνο του _____ δημιουργήθηκαν νέα αντιμαχόμενα στρατόπεδα, τα οποία συγκροτήθηκαν με τοπικιστικά κριτήρια.	1824
Κατά το _____, άρχισε να διαμορφώνεται το μελλοντικό αγγλικό (υπό τον Μαυροκορδάτο) και το γαλλικό (υπό τον Κωλέττη) κόμμα.	1825
Οι ηγέτες και οι οπαδοί του αγγλικού κόμματος ξεκινούσαν από τη σκέψη που είχε ωριμάσει από τις αρχές της δεκαετίας του _____, ότι ένα ελληνικό κράτος θα μπορούσε να ιδρυθεί και να έχει ασφαλή σύνορα μόνο με την υποστήριξη της Αγγλίας.	1820

Γεγονός	Ημερομηνία
Ο Κωλέττης διατύπωσε με σαφήνεια στην Εθνοσυνέλευση τη «Μεγάλη Ιδέα»	1844
Χειραφέτηση και αναμόρφωση	1844 – 1880
Επανάσταση για την παραχώρηση του πρώτου Συντάγματος στο ελεύθερο ελληνικό κράτος	3 Σεπτεμβρίου 1843
Εργασίες Εθνοσυνέλευσης για την ψήφιση του Α΄ Ελληνικού Συντάγματος	1843 – 1844
Ικανοποιούνται όλα τα αιτήματα του ρωσικού κόμματος	1844 – 1864
Ο Κωλέττης κατέχει πέντε από τα επτά υπουργεία της κυβέρνησης	1846-1847
Θάνατος Κωλέττη	1847
Κριμαϊκός Πόλεμος	1853 – 1856
Η δυσαρέσκεια μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού λόγω της οικονομικής δυσπραγίας και της δυσλειτουργίας του πολιτικού συστήματος οδηγεί στη συγκρότηση αντιπολιτευτικών ομίλων	Τέλη δεκαετίας 1850
Εξέγερση με αίτημα την έξωση του Όθωνα	Φεβρουάριος 1862
Ο Όθων εγκαταλείπει τη χώρα	12 Οκτωβρίου 1862
Εκλογές για την ανάδειξη Εθνοσυνέλευσης	Νοέμβριος 1862
Εθνοσυνέλευση για την ψήφιση του Β΄ Συντάγματος	1862 – 1864
Ψήφιση Αρχής δεδηλωμένης	1875
Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός	1880 – 1909
Μεταβατική περίοδος	1875 – 1880
Κανένα κόμμα δεν κέρδισε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία στις εκλογές του	1875 και 1880
Τα δυο μεγάλα κόμματα, του Τρικούπη και του Δεληγιάννη, έλεγχαν το 92,2% των εδρών στο Κοινοβούλιο	1884
Το Τρικουπικό Κόμμα παρουσίασε ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της χώρας	1875
Πτώχευση	1893
Το κράτος αποτελούσε τον κύριο εργοδότη μέχρι τη	Δεκαετία 1870
Τα κόμματα ήταν αρκετά πιο συγκροτημένα απ' ό,τι στο παρελθόν	Δεκαετία 1880
Οι εκλογείς συνήθιζαν να ψηφίζουν πολιτικούς με επιρροή, μόνο εφόσον είχαν δηλώσει με σαφήνεια την κομματική τους τοποθέτηση	Δεκαετία 1890
Το _____ υπήρχαν στις εκλογές 24 τοπικά ψηφοδέλτια	1879
Το _____ μόνο 5	1885
Από τη χρεοκοπία στο στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί	1893 – 1909
Ελληνοτουρκικός Πόλεμος	1897
Ίδρυση της κοινοβουλευτικής ομάδας των Ιαπώνων από τον Δημήτριο Γούναρη	1906
Διάλυση της ομάδας των Ιαπώνων	1908
Τομή στην πολιτική ιστορία της Ελλάδας	1909
Κίνημα στο Γουδί	15 Αυγούστου 1909
Μεγάλη διαδήλωση των επαγγελματιών σωματείων της Αθήνας	14 Σεπτεμβρίου 1909
Η Βουλή αποφασίζει την αναθεώρηση ορισμένων άρθρων του Συντάγματος	Φεβρουάριος 1910
Πρώτες εκλογές 1910	8 Αυγούστου 1910
Η πρώτη δημόσια εμφάνιση του Βενιζέλου ως Ελλαδίτη πολιτικού	5 Σεπτεμβρίου 1910
Ίδρυση, και τυπικά, του κόμματος των Φιλελευθέρων από μέλη της Εθνοσυνέλευσης	22 Αυγούστου 1910
Ο Βενιζέλος πήρε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά την παραίτηση της κυβέρνησης Δραγούμη	6 Οκτωβρίου 1910
Δεύτερες εκλογές 1910	Νοέμβριος 1910
Η Βουλή ψηφίζει 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος	Πρώτο εξάμηνο 1911
Το κόμμα του Βενιζέλου αναδεικνύει 146 βουλευτές, ενώ τα άλλα κόμματα μόνο 36	Μάρτιος 1912
Ίδρυση Λέσχης Φιλελευθέρων	1912
Ίδρυση Λαϊκού Κόμματος	Μέσα 1910
Εκλέγονται 7 υποψήφιοι του Λαϊκού Κόμματος	Νοέμβριος 1910

Γεγονός	Ημερομηνία
Ο Κωνσταντίνος, διαδέχεται στον θρόνο τον Γεώργιο Α΄	1913
Βενιζέλος και Κωνσταντίνος δεν έρχονται σε σύγκρουση μέχρι το	1915
Ο Κωνσταντίνος προκαλεί δυο φορές την παραίτηση της κυβέρνησης	1915
Το Κοινοβούλιο χάνεται από το προσκήνιο	Μέσα 1916
Ο Βενιζέλος συγκροτεί δική του κυβέρνηση στη Θεσσαλονίκη	26 Σεπτεμβρίου 1916
Απόπειρα δολοφονίας Βενιζέλου	1920
Δολοφονία Ίωνα Δραγούμη	1920
Συνθήκη Σεβρών	28 Ιουλίου 1920/10 Αυγούστου 1920
Η αναθεωρητική Βουλή που προέκυψε από τις εκλογές του Νοεμβρίου ανακηρύχθηκε Συντακτική	25 Ιανουαρίου 1921
Ίδρυση Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.)	1918
Το Σ.Ε.Κ.Ε. ήταν υπέρ της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας ως το	1919
Το Σ.Ε.Κ.Ε. μετονομάστηκε σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (Κ.Κ.Ε.)	1924
Μικρασιατική Καταστροφή	1922
Οι ρίζες της κρίσης νομιμότητας του κοινοβουλευτικού συστήματος, μετά τη μικρασιατική καταστροφή, βρίσκονταν στο διχασμό της δεκαετίας _____	1910-1920
1η φάση	1923-1928
Διαδιασία σύνταξης και ψήφισης νέου Συντάγματος μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή	1924-1927
2η φάση	1928-1933
Στις εκλογές του _____ οι Φιλελεύθεροι κέρδισαν τις 178 από τις 250 έδρες	1928
Κατά την περίοδο _____ η Κυβέρνηση των Φιλελευθέρων έχει να επιδείξει σημαντικά επιτεύγματα σε ό,τι αφορά την οικονομική ανόρθωση της χώρας, την παιδεία και την εξωτερική πολιτική.	1928-1932
Στις εκλογές του _____, οι Φιλελεύθεροι υπέστησαν μεγάλες απώλειες και έχασαν την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών της Βουλής	1932
Επικρατεί ο συνασπισμός του Λαϊκού Κόμματος.	1933
3η φάση	1933-1935
Αποτυχημένο στρατιωτικό κίνημα Βενιζέλου	1935
Οι Φιλελεύθεροι απείχαν από τις εκλογές της _____	9ης Ιουνίου 1935
Ο Κονδύλης επιχειρεί στρατιωτικό κίνημα, με στόχο την παλινόρθωση της βασιλείας.	10 Οκτωβρίου 1935
4η φάση	1935-1936
Δημοψήφισμα για το πολιτειακό ζήτημα έδωσε τέλος στην αβασίλευτη δημοκρατία με ποσοστό 97,6%, προϋόν πρωτόγνωρης νοθείας και τρομοκρατίας.	3 Νοεμβρίου 1935
Ο Γεώργιος Β΄ διέλυσε την Εθνοσυνέλευση και προκήρυξε εκλογές για τις _____	26 Ιανουαρίου 1936
Ο Μεταξάς αποσπά ψήφο εμπιστοσύνης στη Βουλή	27 Απριλίου 1936
Ο Μεταξάς κηρύσσει δικτατορία	4 Αυγούστου 1936
Καταστροφή της πόλης των Κυδωνιών από τουρκικά στρατεύματα	Αρχές Ιουνίου 1821
Γ' Εθνοσυνέλευση	1826-1827
Αποτυχία του επαναστατικού κινήματος στη Μαγνησία και τη Χαλκιδική	άνοιξη 1821
Μεγάλα κύματα προσφύγων από την Ήπειρο κατευθύνθηκαν στη Δυτική Στερεά, για να αποφύγουν τα τουρκικά αντίποινα, μετά την καταστολή του κινήματος	καλοκαίρι του 1821
Οι Σουλιώτες καταφθάνουν τελευταίοι ως πρόσφυγες στο Μεσολόγγι, μέσω των Ιόνιων νησιών, μετά τη λύση της πολιορκίας του Σουλίου.	Αρχές του 1823
Καταστροφή της Κάσου	1824
Αρκετοί Χίοι πρόσφυγες αρχίζουν να επιστρέφουν στην πατρίδα τους	Οκτώβριος 1822
Αποτυχημένη επιχείρηση του Φαβιέρου	1827-1828
Περίπου 3.600 Ψαριανοί εγκαταλείπουν το κατεστραμμένο νησί	Ιούνιος 1824

Γεγονός	Ημερομηνία
Η περιοχή συγκέντρωσης των προσφύγων στη Σύρο παίρνει το όνομα Ερμούπολη από τους πρόσφυγες οικιστές της	1825
Έλληνες πρόσφυγες απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας: Μικρασιάτες, Ψαριανοί, Κρήτες και κυρίως Χίοι συγκεντρώνονται στη Σύρο στην περιοχή που θα ονομαστεί Ερμούπολη	1821-1824
Ψήφισμα στη Γ' Εθνοσυνέλευση, με το οποίο καλούνταν όλοι οι ορθόδοξοι «όσων αι πόλεις κατεστράφησαν, να προσέλθουν εις την Βουλήν να ζητήσουν τόπον και να εγείρουν νέας πόλεις»	5 Μαΐου 1827
Παραχωρείται στους Χίους ο δεξιός τομέας της σχεδιαζόμενης πόλης του Πειραιά	1835
Η κυβέρνηση δίνει για οικοδόμηση όλη την παραθαλάσσια περιοχή της Ερέτριας και παρέχει στο δήμο Ψαριανών το δικαίωμα να διαχειριστεί ελεύθερα την εθνική γη του συνοικισμού.	1836
Αποφασίστηκε η ίδρυση συνοικισμού των Σουλιωτών στο Αντίρριο, η οποία όμως δεν πραγματοποιήθηκε	1837
Ίδρυση συνοικισμού Ηπειρωτών στην Κυλλήνη	1840
Αίτημα ίδρυσης συνοικισμού υπέβαλαν οι Κάσιοι πρόσφυγες	1838
Επανάσταση για την παραχώρηση Συντάγματος	3 Σεπτεμβρίου 1843
Έναρξη της συζήτησης για το δημόσιο δίκαιο των Ελλήνων και ειδικά για το άρθρο που καθόριζε τις προϋποθέσεις για την απόκτηση της ιδιότητας του Έλληνα πολίτη	Ιανουάριος 1844
Το Β' ψήφισμα, της Εθνοσυνέλευσης του 1844 όριζε ότι δημόσιοι υπάλληλοι μπορεί να είναι: α) οι αυτόχθονες της ελληνικής επικράτειας και όσοι αγωνίσθηκαν σε αυτή μέχρι το _____	1827
Το Β' ψήφισμα, της Εθνοσυνέλευσης του 1844 όριζε ότι δημόσιοι υπάλληλοι μπορεί να είναι: β) όσοι αποδεδειγμένα συμμετείχαν σε πολεμικά γεγονότα της Επανάστασης μέχρι το _____	1829
Κρητική επανάσταση	1866-1869
Ο πληθυσμός της Ελλάδας διπλασιάστηκε στην περίοδο	1840-1880
Έναρξη Κριμαϊκού πολέμου	1854
Διακοπή των ελληνοτουρκικών σχέσεων	Μάρτιος 1854
Ιδρύεται προσφυγικός συνοικισμός στο χωριό Ανίβιτσα της Φθιώτιδας	1854
Ιδρύεται στην Αθήνα η Μακεδονική Επιτροπή, με σκοπό την οργάνωση επανάστασης στη Μακεδονία.	Ιανουάριος 1878
Ρωσοτουρκικός πόλεμος	1877-1878
Ελληνοτουρκικός πόλεμος	1897
Πρώτη συνέπεια της Κρητικής επανάστασης του 1866-1869: οι πρώτες κρητικές οικογένειες προσφύγων φθάνουν στον Πειραιά και τη Σύρο μέσω Κυθήρων	Ιούλιος 1866
Μικρός σχετικά αριθμός αμάχων κατόρθωσε να φύγει από την Κρήτη, όπου τα προβλήματα διαβίωσης ήταν μεγάλα	ως τα μέσα του 1867
Μεγάλο προσφυγικό κύμα εξαιτίας της Κρητικής Επανάστασης: 10.000 πρόσφυγες από την Κρήτη φθάνουν στην Αθήνα	Φεβρουάριο του 1868
Ανακινείται πάλι το Κρητικό ζήτημα	1895

Πίνακας 25

Συγκεντρωτικός χρονολογικός πίνακας όλης της ύλης με τη σειρά του σχολικού βιβλίου

2. Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων όλης της ύλης με απόλυτη χρονολογική σειρά

Γεγονός	Ημερομηνία
Στην Πελοπόννησο, κατά την περίοδο _____, αναπτύχθηκαν δύο μεγάλα δίκτυα πατρωνίας, στην κορυφή των οποίων βρίσκονταν οικογένειες προκρίτων.	1715-1821
Στη διάρκεια του _____ αιώνα, παρατηρήθηκε σημαντική ναυτιλιακή και εμπορική δραστηριότητα σε πολλές παραλιακές περιοχές του ελληνικού χώρου και σε νησιά.	18ου αιώνα
Η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή	1774
Ο αγροτικός τομέας κυριαρχεί παραγωγικά αλλά και κοινωνικά στην ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών ως τον _____	19ο αιώνα
Επαναστατικός Αγώνας Ελλήνων	1821 - 1828
Αποτυχία του επαναστατικού κινήματος στη Μαγνησία και τη Χαλκιδική	άνοιξη 1821
Καταστροφή της πόλης των Κυδωνιών από τουρκικά στρατεύματα	Αρχές Ιουνίου 1821
Μεγάλα κύματα προσφύγων από την Ήπειρο κατευθύνθηκαν στη Δυτική Στερεά, για να αποφύγουν τα τουρκικά αντίποινα, μετά την καταστολή του κινήματος	καλοκαίρι του 1821
Έλληνες πρόσφυγες απ' όλα τα μέρη της Ελλάδας: Μικρασιάτες, Ψαριανοί, Κρήτες και κυρίως Χίοι συγκεντρώνονται στη Σύρο στην περιοχή που θα ονομαστεί Ερμούπολη	1821-1824
Οι ηγέτες και οι οπαδοί του αγγλικού κόμματος ξεκινούσαν από τη σκέψη που είχε ωριμάσει από τις αρχές της δεκαετίας του _____, ότι ένα ελληνικό κράτος θα μπορούσε να ιδρυθεί και να έχει ασφαλή σύνορα μόνο με την υποστήριξη της Αγγλίας.	1820
«Προσωρινόν Πολίτευμα» της Επιδαύρου	1822
Αρκετοί Χίοι πρόσφυγες αρχίζουν να επιστρέφουν στην πατρίδα τους	Οκτώβριος 1822
Οι Σουλιώτες καταφθάνουν τελευταίοι ως πρόσφυγες στο Μεσολόγγι, μέσω των Ιόνιων νησιών, μετά τη λύση της πολιορκίας του Σουλίου.	Αρχές του 1823
Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρους	1823
Ο διχασμός εξελίχθηκε σε εμφύλιο πόλεμο κατά το πρώτο εξάμηνο του _____	1824
Καταστροφή της Κάσου	1824
Περίπου 3.600 Ψαριανοί εγκαταλείπουν το κατεστραμμένο νησί	Ιούνιος 1824
Το δεύτερο εξάμηνο του _____ δημιουργήθηκαν νέα αντιμαχόμενα στρατόπεδα, τα οποία συγκροτήθηκαν με τοπικιστικά κριτήρια.	1824
Κατά το _____, άρχισε να διαμορφώνεται το μελλοντικό αγγλικό (υπό τον Μαυροκορδάτο) και το γαλλικό (υπό τον Κωλέττη) κόμμα.	1825
Η περιοχή συγκέντρωσης των προσφύγων στη Σύρο παίρνει το όνομα Ερμούπολη από τους πρόσφυγες οικιστές της	1825
Γ' Εθνοσυνέλευση	1826-1827
Ψήφισμα στη Γ' Εθνοσυνέλευση, με το οποίο καλούνταν όλοι οι ορθόδοξοι «όσων αι πόλεις κατεστράφησαν, να προσέλθουν εις την Βουλήν να ζητήσουν τόπον και να εγείρουν νέας πόλεις»	5 Μαΐου 1827
Αποτυχημένη επιχείρηση του Φαβιέρου	1827-1828
Η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας ανέρχεται σε 15 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο	1828
Άφιξη των Βαυαρών	1832
Διανομή 600.000 στρεμμάτων εθνικών γαιών	1833-1870
Ξεκινούν στην Ελλάδα οι σχετικές με την κατασκευή σιδηροδρομικού δικτύου συζητήσεις	ίσως το 1835
Παραχωρείται στους Χίους ο δεξιός τομέας της σχεδιαζόμενης πόλης του Πειραιά	1835
Η κυβέρνηση δίνει για οικοδόμηση όλη την παραθαλάσσια περιοχή της Ερέτριας και παρέχει στο δήμο Ψαριανών το δικαίωμα να διαχειριστεί ελεύθερα την εθνική γη του συνοικισμού.	1836
Αποφασίστηκε η ίδρυση συνοικισμού των Σουλιωτών στο Αντίρριο, η οποία όμως δεν πραγματοποιήθηκε	1837
Αίτημα ίδρυσης συνοικισμού υπέβαλαν οι Κάσιοι πρόσφυγες	1838
Ίδρυση Ιονικής Τράπεζας	1839
Τα οικονομικά μεγέθη της χώρας, ο μικρός πληθυσμός, η περιορισμένη αγοραστική δυνατότητα των κατοίκων της, η απουσία παραγωγικών μονάδων μεγάλου μεγέθους καθήλωναν, σε ολόκληρο το _____ αιώνα, την εσωτερική εμπορική κίνηση σε πολύ χαμηλά επίπεδα	19ο αιώνα
Τα ελληνικά πλοία είχαν συνολική χωρητικότητα 100.000 τόνους	1840
Ίδρυση συνοικισμού Ηπειρωτών στην Κυλλήνη	1840
Ο πληθυσμός της Ελλάδας διπλασιάστηκε στην περίοδο	1840-1880
Ίδρυση της Εθνικής Τράπεζας	1841

Γεγονός	Ημερομηνία
Επανάσταση για την παραχώρηση του πρώτου Συντάγματος στο ελεύθερο ελληνικό κράτος	3 Σεπτεμβρίου 1843
Εργασίες Εθνοσυνέλευσης για την ψήφιση του Α' Ελληνικού Συντάγματος	1843 – 1844
Χειραφέτηση και αναμόρφωση	1844 – 1880
Έναρξη της συζήτησης για το δημόσιο δίκαιο των Ελλήνων και ειδικά για το άρθρο που καθόριζε τις προϋποθέσεις για την απόκτηση της ιδιότητας του Έλληνα πολίτη	Ιανουάριος 1844
Ο Κωλέττης διατύπωσε με σαφήνεια στην Εθνοσυνέλευση τη «Μεγάλη Ιδέα»	1844
Το Β' ψήφισμα, της Εθνοσυνέλευσης του 1844 όριζε ότι δημόσιοι υπάλληλοι μπορεί να είναι: α) οι αυτόχθονες της ελληνικής επικράτειας και όσοι αγωνίσθηκαν σε αυτή μέχρι το _____	1844
Το Β' ψήφισμα, της Εθνοσυνέλευσης του 1844 όριζε ότι δημόσιοι υπάλληλοι μπορεί να είναι: β) όσοι αποδεδειγμένα συμμετείχαν σε πολεμικά γεγονότα της Επανάστασης μέχρι το _____	1844
Ικανοποιούνται όλα τα αιτήματα του ρωσικού κόμματος	1844 – 1864
Οι εργασίες της Εθνικής Τράπεζας εξαπλώθηκαν στην Ερμούπολη	1845
Οι εργασίες της Εθνικής Τράπεζας εξαπλώθηκαν στην Πάτρα	1846
Ο Κωλέττης κατέχει πέντε από τα επτά υπουργεία της κυβέρνησης	1846-1847
Θάνατος Κωλέττη	1847
Στη διάρκεια του _____ αιώνα, η ελληνική ναυτιλία, παρά τις περιόδους κρίσης που πέ- ρασε και παρά τον ανταγωνισμό των υψηλού κόστους και τεχνικών απαιτήσεων ατμόπλοιων, ακολούθησε ανοδική πορεία.	19ου αιώνα
Οι πρωτοβουλίες και οι συγκροτημένες προσπάθειες για την είσοδο της ελληνικής ναυτιλίας στην εποχή του ατμού ξεκίνησαν μετά _____ αιώνα.	τα μέσα του 19ου αιώνα
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών της χώρας ήταν περίπου 36.000.000 χρυσές δραχμές	1851
Ο Κριμαϊκός πόλεμος έληξε ελπίδες στους Έλληνες ότι έφθανε η ώρα της απελευθέρωσης της Ηπείρου, της Θεσσαλίας και της Μακεδονίας	1854
Διακοπή των ελληνοτουρκικών σχέσεων	Μάρτιος 1854
Ναυτικός αποκλεισμός της Ελλάδας από τους Αγγλογάλλους, κατά τη διάρκεια του Κριμαϊκού πολέμου	1854
Ιδρύεται προσφυγικός συνοικισμός στο χωριό Ανίβιτσα της Φθιώτιδας	1854
Η δυσανεμία μεγάλων τμημάτων του πληθυσμού λόγω της οικονομικής δυσπραγίας και της δυσλειτουργίας του πολιτικού συστήματος οδηγεί στη συγκρότηση αντιπολιτευτικών ομίλων	Τέλη δεκαετίας 1850
Ενθάρρυνση της μεθοδικής εκμετάλλευσης των ορυχείων, με νομοθεσία που επέτρεπε την «εκ- χώρηση» μεταλλευτικών δικαιωμάτων με ευνοϊκούς όρους	Αρχές της δεκαετίας του 1860
Αρχίζουν να πολλαπλασιάζονται τα τραπεζικά και ασφαλιστικά ιδρύματα στη χώρα	Από τη δεκαετία του 1860
Η αλλαγή των ρυθμών ανάπτυξης από τη δεκαετία του _____ και μετά, οδήγησε αναγκαστικά σε νέο δανεισμό	1860
Οι Οθωνικές κυβερνήσεις αρνήθηκαν την αποπληρωμή των επαναστατικών δανείων, γεγονός που απομόνωσε τη χώρα από τις ευρωπαϊκές χρηματαγορές ως το _____	1861
Εξέγερση με αίτημα την έξωση του Όθωνα	Φεβρουάριος 1862
Ο Όθων εγκαταλείπει τη χώρα	12 Οκτωβρίου 1862
Εκλογές για την ανάδειξη Εθνοσυνέλευσης	Νοέμβριος 1862
Εθνοσυνέλευση για την ψήφιση του Β' Συντάγματος	1862 – 1864
Ενσωμάτωση Επτανήσων στην Ελλάδα	1864
Πρώτη συνέπεια της Κρητικής επανάστασης του 1866-1869: οι πρώτες κρητικές οικογένειες προσφύγων φθάνουν στον Πειραιά και τη Σύρο μέσω Κυθήρων	Ιούλιος 1866
Τα ελληνικά πλοία ξεπερνούσαν σε συνολική χωρητικότητα τους 300.000 τόνους	1866
Αρχίζει στο Λαύριο τις εργασίες της μία γαλλο-ιταλική εταιρεία (Σερπιέρι-Ρου) με στόχο την ε- ξαγωγή μεταλλεύματος όχι μόνο από τα υπόγεια κοιτάσματα αλλά και από τις «σκωρίες», τα υλικά που είχαν συσσωρευτεί εκεί στη διάρκεια των αιώνων εκμετάλλευσης των ορυχείων κατά την αρχαιότητα.	1866
Κρητική Επανάσταση	1866-1869
Μικρός σχετικά αριθμός αμάχων κατόρθωσε να φύγει από την Κρήτη, όπου τα προβλήματα διαβίωσης ήταν μεγάλα	ως τα μέσα του 1867
Μεγάλο προσφυγικό κύμα εξαιτίας της Κρητικής Επανάστασης: 10.000 πρόσφυγες από την Κρήτη φθάνουν στην Αθήνα	Φεβρουάριο του 1868
Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας του Σουέζ	1869
Νομοθετικές ρυθμίσεις για την οριστική αντιμετώπιση του προβλήματος της διανομής των ε- θνικών κτημάτων	1870-1871
Διανεμήθηκαν 2.650.000 στρέμματα με 370.000 παραχωρητήρια	1870-1911

Γεγονός	Ημερομηνία
Σημειώνεται κάποιο κύμα ίδρυσης βιομηχανικών επιχειρήσεων, περισσότερων από εκατό, ενώ ταυτόχρονα παρατηρήθηκε κάποια τάση αύξησης του δυναμικού των ήδη υπαρχουσών μονάδων.	Γύρω στα 1870
Μέσα σ' ένα κλίμα ανάπτυξης και υψηλών αποδόσεων που χαρακτήριζε τις ευρωπαϊκές οικονομίες μέχρι τη δεκαετία του _____, οι επιχειρηματικές δραστηριότητες είχαν περισσότερες ευκαιρίες ανάπτυξης στις αγορές των μεγάλων κρατών της Ανατολικής Μεσογείου.	1870
Ευρωπαϊκή οικονομική κρίση που μείωσε τις αποδόσεις των ευρωπαϊκών κεφαλαίων και προκάλεσε τη μεταφορά τους προς τα ανατολικά, σε αναζήτηση επικερδών τοποθετήσεων	1873
Οι πρώτες δειλές ενδείξεις συνεργασίας του ελληνικού κράτους με τους Έλληνες ομογενείς	δεκαετία του 1870
Ψήφιση Αρχής δεδηλωμένης	1875
Κανένα κόμμα δεν κέρδισε την κοινοβουλευτική πλειοψηφία στις εκλογές του	1875 και 1880
Μεταβατική περίοδος προς την εμπέδωση του δικομματισμού	1875 – 1880
Το Τρικομματικό Κόμμα παρουσίασε ένα συστηματικό πρόγραμμα εκσυγχρονισμού της χώρας	1875
Το κράτος αποτελούσε τον κύριο εργοδότη μέχρι τη	Δεκαετία 1870
Ρωσοτουρκικός πόλεμος	1877-1878
Ιδρύεται στην Αθήνα η Μακεδονική Επιτροπή, με σκοπό την οργάνωση επανάστασης στη Μακεδονία.	Ιανουάριος 1878
Η κρατική δραστηριότητα στον τομέα των δημοσίων έργων ήταν μάλλον υποτονική	μέχρι τη δεκαετία του 1870
Η Ελλάδα γνωρίζει οικοδομική ανάπτυξη	Μετά τη δεκαετία του 1870
Το _____ υπήρχαν στις εκλογές 24 τοπικά ψηφοδέλτια	1879
Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Ελλάδας ολοκληρώθηκε σε τρεις δεκαετίες από το _____ και μετά	1880
Ο εξωτερικός δανεισμός διογκώθηκε κατά τη δεκαετία του _____	1880
Δικομματισμός και εκσυγχρονισμός	1880 – 1909
Τα κόμματα ήταν αρκετά πιο συγκροτημένα απ' ό,τι στο παρελθόν	Δεκαετία 1880
Ενσωμάτωση Θεσσαλίας στην Ελλάδα	1881
Ενσωμάτωση Άρτας και Θεσσαλίας	1881
Έναρξη διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου	1881
Τα δυο μεγάλα κόμματα, του Τρικούπη και του Δεληγιάννη, έλεγχαν το 92,2% των εδρών στο Κοινοβούλιο	1884
Το _____ υπήρχαν στις εκλογές μόνο 5 τοπικά ψηφοδέλτια	1885
Οι εκλογείς συνήθιζαν να ψηφίζουν πολιτικούς με επιρροή, μόνο εφόσον είχαν δηλώσει με σαφήνεια την κομματική τους τοποθέτηση	Δεκαετία 1890
Η μόνη σιδηροδρομική γραμμή που είχε κατασκευαστεί στην Ελλάδα ήταν αυτή που συνέδεε την Αθήνα με τον Πειραιά	Μέχρι τη δεκαετία του 1880
Η παρουσία της ελληνικής ατμοπλοΐας άρχισε να γίνεται αισθητή μόλις _____ αιώνα	την τελευταία δεκαετία του 19ου αιώνα
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 97 πλοία	1890
Οι αλυκές εξελίσσονται σε πηγή σημαντικών δημοσίων εσόδων	Τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα
Τα οικονομικά προβλήματα που αντιμετώπισε το ελληνικό κράτος επιβράδυναν την κατασκευή του έργου του σιδηροδρόμου στη δεκαετία του _____	1890
Ολοκλήρωση της διάνοιξης της διώρυγας της Κορίνθου	1893
Πτώχευση της Ελλάδας	1893
Από τη χρεοκοπία στο στρατιωτικό κίνημα στο Γουδί	1893 – 1909
Ανακινείται πάλι το Κρητικό ζήτημα	1895
Η πρώτη εργατική εξέγερση στο Λαύριο	1896
Ό άτυχος ελληνοτουρκικός πόλεμος	1897
Η Διεθνής Επιτροπή ξεκινά τη λειτουργία της	1898
Η πύκνωση του οδικού δικτύου πέρασε στην πρώτη θέση των εθνικών και τοπικών προτεραιοτήτων	τέλος του 19ου αιώνα και αρχές του 20ού
Οι πρώτες σοσιαλιστικές ομάδες και εργατικές ομαδοποιήσεις εμφανίζονται στην Ελλάδα	Τέλος 19ου αιώνα
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών αυξήθηκε στα 235.000.000 χρυσές δραχμές	1901
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 191 πλοία	1901
Η συμπεριφορά των ομογενών κεφαλαιούχων γίνεται σταθερότερη	αρχές του 20ού αιώνα

Χρονολογικοί Πίνακες Ιστορίας Προσανατολισμού

Γεγονός	Ημερομηνία
Ίδρυση της κοινοβουλευτικής ομάδας των Ιαπώνων από τον Δημήτριο Γούναρη	1906
Ψήφιση νόμων, οι οποίοι επέτρεπαν στην εκάστοτε ελληνική κυβέρνηση να απαλλοτριώνει μεγάλες εκτάσεις, ώστε να μπορεί να τις διανέμει σε ακτήμονες	1907
Διάλυση της ομάδας των Ιαπώνων	1908
Κίνημα στο Γουδί	15 Αυγούστου 1909
Μεγάλη διαδήλωση των επαγγελματιών σωματείων της Αθήνας	14 Σεπτεμβρίου 1909
Ολοκλήρωση του σιδηροδρομικού δικτύου	1909
Η Βουλή αποφασίζει την αναθεώρηση ορισμένων άρθρων του Συντάγματος	Φεβρουάριος 1910
Η σύγκρουση στο χωριό Κιλελέρ	1910
Ίδρυση Λαϊκού Κόμματος	Μέσα 1910
Πρώτες εκλογές 1910	8 Αυγούστου 1910
Ίδρυση, και τυπικά, του κόμματος των Φιλελευθέρων από μέλη της Εθνοσυνέλευσης	22 Αυγούστου 1910
Η πρώτη δημόσια εμφάνιση του Βενιζέλου ως Ελλαδίτη πολιτικού	5 Σεπτεμβρίου 1910
Ο Βενιζέλος πήρε εντολή σχηματισμού κυβέρνησης μετά την παραίτηση της κυβέρνησης Δραγούμη	6 Οκτωβρίου 1910
Δεύτερες εκλογές 1910	Νοέμβριος 1910
Εκλέγονται 7 υποψήφιοι του Λαϊκού Κόμματος	Νοέμβριος 1910
Το _____, παρά τα προβλήματα στο εξωτερικό ισοζύγιο πληρωμών εξαιτίας της σταφιδικής κρίσης και παρά το γεγονός ότι η αποπληρωμή των δανείων εξακολουθούσε να απορροφά το 1/3 των εθνικών εσόδων, τα δημόσια οικονομικά μπορούσαν να χαρακτηριστούν υγιή, οι προϋπολογισμοί ήταν ελαφρώς πλεονασματικοί και οι οικονομικές δυνατότητες του κράτους σαφώς αυξημένες.	1910
Εμφάνιση και κυριαρχία του «βενιζελισμού»	1910 – 1922
Η Βουλή ψηφίζει 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος	Πρώτο εξάμηνο 1911
Η πυκνότητα του πληθυσμού της Ελλάδας ανέρχεται σε 43 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο	1911
Η συνολική αξία των εισαγωγών και εξαγωγών αυξήθηκε στα 315.000.000 χρυσές δραχμές	1911
Το _____ τα έσοδα του προϋπολογισμού ήταν 240.000.000 και τα έξοδα μόνο 181.000.000 δραχμές	1911
Το κόμμα του Βενιζέλου αναδεικνύει 146 βουλευτές, ενώ τα άλλα κόμματα μόνο 36	Μάρτιος 1912
Ο αριθμός των ελληνικών ατμόπλοιων φτάνει τα 389 πλοία	1912
Ίδρυση Λέσχης Φιλελευθέρων	1912
Βαλκανικοί Πόλεμοι	1912 – 1913
Ο Κωνσταντίνος, διαδέχεται στον θρόνο τον Γεώργιο Α΄	1913
Όταν εξετάζουμε το εμπόριο της Ελλάδας μέχρι το _____, εννοούμε βασικά το εξωτερικό εμπόριο.	1913
Στην Ήπειρο δίπλα στους 166.000 Έλληνες, υπήρχαν, το -----, 38.000 μουσουλμάνοι, αλβανικής κυρίως καταγωγής, και μερικές χιλιάδες Εβραίοι	1914
Έκρηξη Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου	1914
Οι ρίζες της κρίσης νομιμότητας του κοινοβουλευτικού συστήματος, μετά τη μικρασιατική καταστροφή, βρίσκονταν στο διχασμό της δεκαετίας _____	1910-1920
Άσκοπη και δαπανηρή επιστράτευση	1915
Βενιζέλος και Κωνσταντίνος δεν έρχονται σε σύγκρουση μέχρι το	1915
Ο Κωνσταντίνος προκαλεί δυο φορές την παραίτηση της κυβέρνησης	1915
Το Κοινοβούλιο χάνεται από το προσκήνιο	Μέσα 1916
Ο Βενιζέλος συγκροτεί δική του κυβέρνηση στη Θεσσαλονίκη	26 Σεπτεμβρίου 1916
Η Κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη αποφασίζει την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης	1917
Με την παρέμβαση των Συμμάχων η χώρα ενοποιείται κάτω από την κυριαρχία του Βενιζέλου	1917
Ίδρυση Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Ελλάδος (Σ.Ε.Κ.Ε.)	1918
Ο κρατικός ισολογισμός κλείνει με παθητικό	1918 και μετά
Ο ελληνικός εμπορικός στόλος είχε υποδιπλασιαστεί, σε σχέση με το 1914	1919
Μεσοπόλεμος	1919 – 1939
Το Σ.Ε.Κ.Ε. ήταν υπέρ της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας ως το	1919
Συνθήκη Σεβρών	28 Ιουλίου 1920/10 Αυγούστου 1920
Απόπειρα δολοφονίας Βενιζέλου	1920

Γεγονός	Ημερομηνία
Δολοφονία Ίωνα Δραγούμη	1920
Η φιλοσυμμαχική κυβέρνηση Βενιζέλου χάνει τις εκλογές	1920
Η αναθεωρητική Βουλή που προέκυψε από τις εκλογές του Νοεμβρίου ανακηρύχθηκε Συντακτική	25 Ιανουαρίου 1921
Τα δημοσιονομικά δεδομένα φτάνουν σε αδιέξοδο	Μάρτιος 1922
Μικρασιατική Καταστροφή	1922
Οι θάνατοι από αρρώστιες, όπως η ελονοσία και η φυματίωση, πολλαπλασιάζονται	1923 και 1924
1η φάση	1923-1928
Το Σ.Ε.Κ.Ε. μετονομάστηκε σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (Κ.Κ.Ε.)	1924
Διαδικασία σύνταξης και ψήφισης νέου Συντάγματος μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή	1924-1927
Κατασκευή φράγματος και τεχνητής λίμνης Μαραθώνα	1925
Επανάληψη πειράματος διχοτόμησης της δραχμής	1926
Τίθεται το ζήτημα δημιουργίας κεντρικής κρατικής τράπεζας	1927
Ιδρύεται η Τράπεζα της Ελλάδος	Μάιος 1927
Η Τράπεζα της Ελλάδος αρχίζει τη λειτουργία της	1928
Τελευταία κυβέρνηση Βενιζέλου	1928 – 1932
2η φάση	1928-1933
Στις εκλογές του _____ οι Φιλελεύθεροι κέρδισαν τις 178 από τις 250 έδρες	1928
Κατά την περίοδο _____ η Κυβέρνηση των Φιλελευθέρων έχει να επιδείξει σημαντικά επιτεύγματα σε ό,τι αφορά την οικονομική ανόρθωση της χώρας, την παιδεία και την εξωτερική πολιτική.	1928-1932
Οικονομική κρίση που ξεκίνησε από τη Νέα Υόρκη	1929
Η οικονομική κρίση φτάνει στην Ελλάδα	1932
Η ελληνική κυβέρνηση δε μπορεί να αποφύγει την αναστολή μετατρεψιμότητας του εθνικού νομίσματος, καθώς και την αναστολή εξυπηρέτησης των εθνικών δανείων	Άνοιξη 1932
Στις εκλογές του _____, οι Φιλελεύθεροι υπέστησαν μεγάλες απώλειες και έχασαν την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών της Βουλής	1932
Επικρατεί ο συνασπισμός του Λαϊκού Κόμματος.	1933
3η φάση	1933-1935
Οι Φιλελεύθεροι απείχαν από τις εκλογές της _____	9ης Ιουνίου 1935
Ο Κονδύλης επιχειρεί στρατιωτικό κίνημα, με στόχο την παλινόρθωση της βασιλείας.	10 Οκτωβρίου 1935
Δημοψήφισμα για το πολιτειακό ζήτημα έδωσε τέλος στην αβασίλευτη δημοκρατία με ποσοστό 97,6%, προϊόν πρωτόγνωρης νοθείας και τρομοκρατίας.	3 Νοεμβρίου 1935
Αποτυχημένο στρατιωτικό κίνημα Βενιζέλου	1935
4η φάση	1935-1936
Ο Γεώργιος Β΄ διέλυσε την Εθνοσυνέλευση και προκήρυξε εκλογές για τις _____	26 Ιανουαρίου 1936
Ο Μεταξάς αποσπά ψήφο εμπιστοσύνης στη Βουλή	27 Απριλίου 1936
Ο Ιωάννης Μεταξάς καταλύει το κοινοβουλευτικό καθεστώς και επιβάλλει δικτατορία	4 Αυγούστου 1936
Η ελονοσία αποτελούσε μάλιστα για την αγροτική Ελλάδα ως _____	τα μέσα του 20ού αιώνα

Πίνακας 26

Συγκεντρωτικός πίνακας γεγονότων όλης της ύλης με απόλυτη χρονολογική σειρά

Νίκος Κακλαμάνος

Πριν από χρόνια, κατά τη διάρκεια μιας επιμόρφωσης, μου ζητήθηκε να γράψω ένα σύντομο βιογραφικό σημείωμα. Θέλετε που βαριόμουν, θέλετε που έβλεπα γύρω μου να σφυρίζουν οι «περίτεχνες διατυπώσεις», έγραψα το παρακάτω κείμενο λίγο υπεκφεύγοντας και λίγο σχολιάζοντας -κάπως πικρόχολα- τον προγραμματισμό ολόκληρου βίου με γνώμονα το «σι βι».

Έκτοτε συχνά έχω χρησιμοποιήσει εκείνο το κείμενο:

«Ένα βιογραφικό σημείωμα πρέπει, άφοϋ γραφτεί, νά μείνει ἐπ' ἄρκετὸν καιρὸ κρεμασμένο στὸν ἀέρα ἀπὸ ἕνα τσιγκέλι αὐστηρότητας, ὥστε νὰ στραγγίσουν καλὰ τὰ στερεότυπα, οἱ ὠραιοποιήσεις, ἡ ρόδινη παραγωγικότης καὶ ὁ πρόσθετος ναρκισσισμός, πέραν ἐκείνου ποὺ ἐνυπάρχει στὴ φύση μιᾶς αὐτοπαρουσίασης.

Μόνον ἔτσι βγαίνει τὸ καθαρὸ βάρος: τὸ ἥθος ποὺ ἐπέβαλες νὰ τηρεῖ ἢ προσπάθειά σου...»

Δεν είναι δικό μου, η Κική Δημουλά το 'γραψε.

Τα δικά μου είναι πιο ταπεινά. Μόνο διαδρομές έχω να καταθέσω: Γιάννενα, Αθήνα, Πειραιάς, Πάτρα. Δεν μου είναι εύκολο να προσδιορίσω τι έμαθα στα σχολειά τους, ούτε σε ποιο βαθμό με διαμόρφωσαν. Εγώ για το ταξίδι ξεκίνησα κι άξιζε, μου φαίνεται, τον κόπο... Κι έπειτα μια μικρή μετατόπιση πίσω από την έδρα που μου αποκάλυψε, όχι πάντα με τρόπο ευχάριστο, όσα οι σπουδές δεν είχαν υποψιάσει.

Τα υπόλοιπα θα μου επιτρέψετε να τ' αφήσω κρεμασμένα στον αέρα επί μακρόν. Δε νομίζω να κακοπάθει δα το τσιγκέλι.

Ν' αναφέρω επίσης, ως "εξόχως ελαφρυντικήν περίστασιν", ότι στις χαραυγές ξεχνιέμαι...

Νομίζω ότι δεν έχω να προσθέσω κάτι.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020

ΝΙΚΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

Αυτή η εργασία χορηγείται με άδεια

Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές